

Utopia

S T U D E N T A V I S A I T R O M S Ø

NR. 1, 23. februar 1990, 14. ÅRGANG

Budsjett-brøler gir 340 000 kroner mindre til studiereiser

Misforståelser og tabber i arbeidet med Universitetsbudsjettet rammer studenter hardt: Den planlagte økningen på budsjett-posten Studentreiser, praksisreiser og eskusjoner på 385 000kr (16,5%) til 2,7

millioner kr ble pga «mennekelig svikt» til skarve 45 000 kr (1,9%).

Tabben rammer studenter som er avhengig av å reise i forbindelse med oppgaver og studieprosjekter. Inflasjon og prisstigning tatt i betrakt-

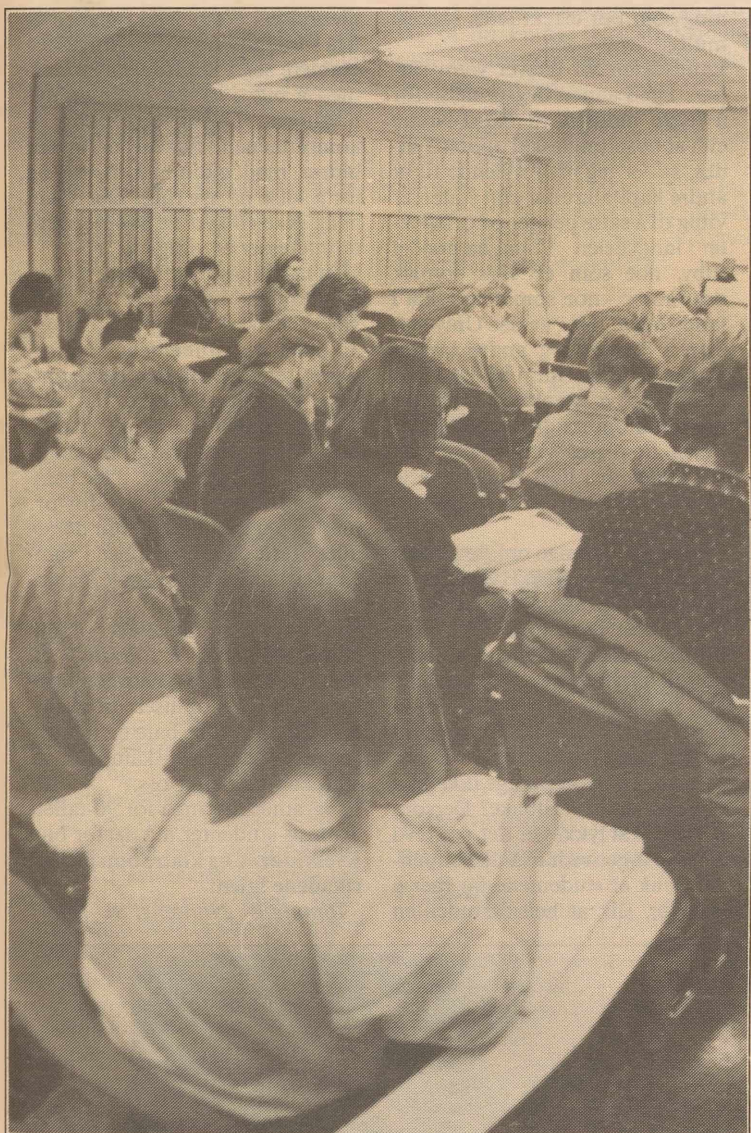
ning får posten en reell nedgang på 2,1%.

Det er studentenes egne representanter i Teknisk budsjettutvalg som tar på seg ansvaret.

Etter det Utopia erfarer

jobbes det nå på de forskjellige instituttene med å bøte på skadene.

Se side 7

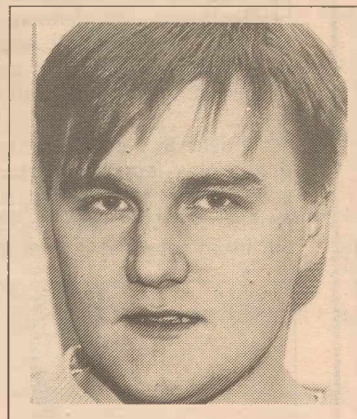

KAMP mot lukking

Stadig flere fag ved våre universiteter blir lukket eller adgangsbegrenset. Studenter i Oslo, Tromsø, Bergen og Trondheim har med vekslende hell forsvart retten til lik utdanning ved å slåss mot denne utviklingen. Nå får studentene støtte fra uventet hold. Med bakgrunn i den nye Universitetsloven varsler Utdannings- og Forskningsdepartementet en mer restriktiv linje når det gjelder å gi dispensasjon til lukking.

Fullt hus: Regjeringen ønsker å øke antallet studenter ytterligere. (Ill. foto: Ole Jacob Hanssen)

Universitetene må også innen 15. mars søke om å få opprettholdt allerede invilgede luknings-dispensasjoner, forteller studentrepresentant i Universitetsstyret, Eirik Malnes (Bildet).

Se side 7

Total-saken tapt

Tromsø-studentene har tapt kampen mot stipendavtalen. Universitetet har med oljeselskapet Total Marine Norsk A/S. Tromsø-studentene har boikottet stipendet i to år på grunn av det franske moderselskapets engasjement i Sør-Afrika. Rektor Ole D.

Mjøs(Bildet) fikk i fjor høst Universitetsstyret med seg da han gikk inn for å legge ned stipendet. På styremøtet den 17. januar ble saken behandlet på nytt, og både rektor og styret snudde hundre og åtti grader.

Se side 3

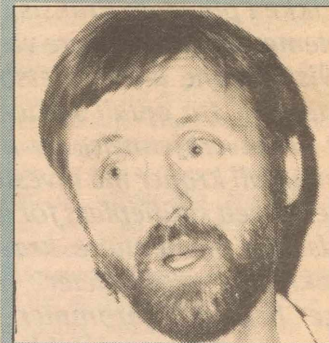
Ressursregime

En ny og oppsiktsvekkende forskningsrapport slår forfatterne til med tunge argumenter for et nord-norsk ressurs-regime basert på kystfiskeflåten. En av forfatterne er samfunnsforsker Ragnar Nilsen ved Forut.

Se side 4

Essayvinner

Sist høst vant studieveileder på EX-phil, Jan-Arne Eilertsen, en essaykonkurranse om teknologi og framtid. Møt ham på

Midtsidene

Esperanto

Esperanto, det internasjonale språket, skal verne små kulturer og små språk. I verden snakkes det 3000 språk. Det trengs ett felles andre-språk, hevder Esperantotilhengere verden rundt.

Se side 10

Stort utvalg i skjønnlitteratur og fagbøker. Vi skaffer også på bestilling

Centrum * Libris

Lik rett til dårlig utdanning

Studentene får nå uventet støtte i kampen for åpne universiteter: Utdannings- og forskningsdepartementet vil sterkt begrense universitetenes rett til å lukke og adgangsbegrense fag.

L E D E R

Studenttallet vil øke drastisk, men departementets motiv er neppe

å øke det allmenne utdanningsnivå: Den borgerlige regjering vil bruke landets høyere utdanningsinstitusjoner som avlastingsystem for arbeidsledige. Slik kan den borgerlige regjering få pyntet på uhyggelige ledighetstall — uten å betale for det.

I utgangspunktet er det en fin tanke å få flere velutdannede og færre arbeidsledige i en smekk. Og litt naiv. En eksplosjonsartet vekst i studenttallet fordrer nemlig én ting: utdanningsinstitusjoner som er rustet til å ta i mot dem. En slik satsing inngår ikke i planene: Praksis i departementet har tidligere vært å delvis beregne universitetsbudsjettene ut fra antall studenter. Det er en erkjennelse av at et visst antall kroner må investeres i hver enkelt studieplass for å tilfredsstillte elementære krav til lærere, lokaliteter osv. Slike hensyn innrømmer departementet selv at det ikke lenger er i stand til å ta. Intet er heller hørt fra departementets side når det gjelder studentvelferd. En stor økning i antallet studenter burde tilsi en tilsvarende øket satsing på samskipnadene.

Lik rett til utdanning er et ufravikelig prinsipp. Men lik rett til utdanning kan bare realiseres på en ansvarlig måte hvis de bevilgende myndigheter gir utdanningsinstitusjonen nok midler til å tilby det økende antall studenter forsvarlige forhold. Hvis ikke risikerer vi at våre utdanningsinstitusjoner på sikt må innfinne seg med å formidle lik rett til dårlig utdanning.

FORSINKET

P.g.a. tekniske problemer er Utopia forsinket med en uke. Vi beklager! Red.

Nelson Mandela

Nelson Mandela er nå løslatt fra sitt 27 år og 7 måneder lange opphold som samvittighetsfange i Sør-Afrikas fengsel. 26 av disse årene har han brukt på straffearbeid.

Slik vi møtte Mandela på TV søndag var han en

Studentene er glade for at Nelson Mandela nå endelig er satt fri, ikke minst fordi løslatelsen kom sammen med innvilgelsen av Mandelas eget krav: Opphevelse av forbudet mot enkelte politiske partier.

Kampen for frihet er ennå ikke slutt! Mange av fengslene har fortsatt politiske fanger bak murene. Unntakstilstanden i landet gjelder fortsatt, med alle de innskrenkelser av bevegelsesfrihet som det medfører. Militære tropper er fortsatt i beredskap i byene, og

apartheidregimets politistyrker kan ennå arrestere og fengse mennesker uten lov og dom. Og ikke minst: Den svarte delen av befolkningen har ennå ingen stemmerett!

Studentene gleder seg over den positive utviklingen som har skjedd etter at DeKlerk overtok den politiske ledelsen etter Botha. Vi kan se at presset fra det internasjonale fellesskapet har virket. Det er derfor studentenes krav at boikotten av Sør-Afrika må fortsette inntil landet er blitt et demokratisk

er fri!

gammel, syk og utslitt mann. Uansett om den 72 år gamle mannen har krefter igjen til å fortsette kampen eller ikke, er han det største symbolet i kampen mot apartheidregimet.

samfunn med like rettigheter for svarte og hvite.

Studentenes oppfordring til alle private og statlige institusjoner om ikke å inngå samarbeid av noen form med sør-afrikanske selskap eller andre selskap som opererer i Sør-Afrika står fortsatt ved lag. Vi håper at også Universitetet kan komme fram til et klart standpunkt nå som det er bevist at internasjonalt press fører frem!

Studentutvalget ved Universitetet i Tromsø

Tromsø-studenten og 90-åra

80-tallet var det ti-året da Norge mistet sin uskyld. I løpet av dette decenniet har vi måttet innse at spionasje, korrupsjon, terror, vold, rasisme og arbeidsledighet ikke bare hører «utlandet» til. Vi har til og

med fått erfare at miljøproblemer og ressursforvaltning også er noe som angår Ola Dunk. Når det gjelder bevilgninger til utdanning er den norske stat imidlertid fortsatt jomfruelig.

I det ti-året som har gått er det lite som tyder på at vi har tenkt å følge trenden fra andre europeiske land som har vært adskillig mer «løssluppen» med bevilgningene til denne sektoren.

De signalene vi har fått med oss inn i 90-åra er at det vil bli sats mer på de flinke elevene... , og så skal det gjøres noe med studiefinansiering; lavere låneandel og lavere rente (dersom den nasjonale økonomiske situasjon på lang sikt kan bære den byrden det medfører...).

Dette er perspektivene på tida fram mot århundreskiftet. Dette er politikken som skal sørge for at alle skal få arbeid, at industrien skal bli konkurransedyktig, at levestandarden opprettholdes og at miljøet tas vare på. Til tross for lovnader om gull og grønne skoger for utdanningsinstitusjonene og bedre kår for studentene, viser bevilgningene opp gjennom hele 80-tallet at politikerne egentlig ikke forstår viktigheten av å satse penger på høyere utdanning.

Store deler av Nord-Norge er for tida så og si lammet på grunn av krisa i fiskeriene. Debatten rundt problemene har dreid seg 99% om hvem som har skylda, hvem

som har rett angående størrelsen på fiskestammene, hvem som skal få fiske på de stakkars pistene som er igejn, og hvilke strakstiltak som bør iverksettes for å forhindre fraflytting fra landsdelen. Det er svært få som tar til orde for en erkjennelse av den situasjonen vi er kommet opp i og som prøver å trekke langsiktige planer for å overvinne problemene.

Hvilke muligheter har landsdelen til å overleve med en redusert tilgang til fisk? En mulighet er å redusere trålflåten og satse mer på kystflåten. Dette vil gi flere arbeidsplasser, samt at det vil virke forskånende på fiskestammene. Dette er likevel bare et strakstiltak. Det sier seg selv ast det er utgunstig å basere en landsdels eksistens på en ressurs alene, særlig en ressurs som befinner seg i en natur det ikke ser ut til å være særlig vilje til å bevare.

En annen mulighet er at sterke kapitalkrefter, eventuelt den norske stat etablerer arbeidsplasser i Nord-Norge som ikke nødvendigvis må ligge i Oslo-området. Her tenker jeg f.eks. på foredling av fisk, kjøtt, tre, mineraler osv. Dette er en mer permanent løsning enn den første — en god løs-

ning som bør effektueres snarest mulig.

Landsdelen vil likevel være sårbar. Uten annen grunnelse for å legge industri til Nord-Norge enn at bosettinga skal opprettholdes, stiller jeg meg tvilende til at andre kapitalkrefter enn staten er villig til å satse penger på prosjekter i landsdelen. Vi må ha noen å tilby, noe som er vårt — typisk nordnorsk — noe som er utvikla i landsdelen. Her er det Universitetet i Tromsø og andre høyrer skolen kommer inn i bildet. Den kunnskap vi studenter erhverver oss gjennom studier, de ideer vi får og de planer vi til syvende og sist setter ut i livet er det eneste som kan gi landsdelen trygge ben å stå på.

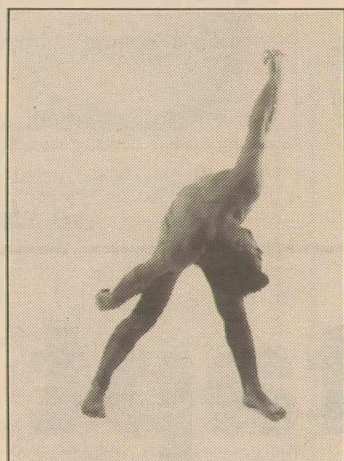
Dersom vi er enige om dette, kan vi reise spørsmålet: Hvordan får vi det til? Det første som trengs er mennesker, dvs. studenter. Men hvordan skal vi få unge mennesker til å flytte på en 10 kv. m. hybel, leve under den fattig-grensa som er satt av Sosialdepartementet, og samtidig ta opp studielån som er så dyre at mange ikke klarer å betale dem tilbake? Dersom planen skal lykkes er det påkrevd at Stortinget vedtar å øke stipendene slik at studentene får mer å leve for, slik at heltidsstudenten

gjenerises. Neste ledd i planen er å få studenter fra Nord-Norge til å etablere seg i landsdelen for dermed å bidra til nye ideer og nye næringer. Da er det viktig at kommunene, fylkene og staten bidrar med økonomisk støtte og tør å satse på nye ting. Det er det nelig ikke sikkert at private kapitalinteresser er villige til.

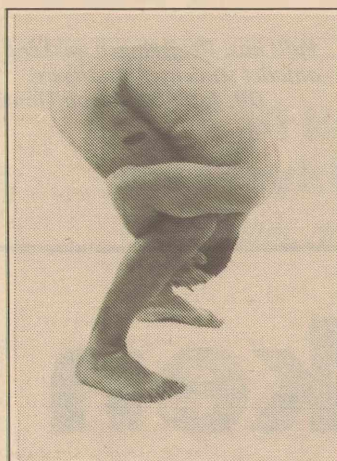
Hva kan vi studenter gjøre på dette stadium — hva er vår plikt og vårt ansvar? Opp gjennom 80-tallet har studentens kår forverret seg. De statlige bevilgningene til studentvelferd har fått med og studentene betaler stadig mer i for av semesteravgifter, kantinepriser, husleier osv. Det beløpet studentene har å leve for pr. måned har gått ned i et tiår der de aller fleste andre grupper i samfunnet har hatt betydelig økonomisk oppsving.

En av de få mulighetene vi som studenter har til å framstå med vårt syn er å delta på hovedallmøtene, samt å mobilisere til aksjoner. Dette er ikke bare en interessekamp — det er en kamp for de som kommer etter oss. Programerklæringa for 90-tallets Tromsø-studenter må derfor bli: **Kvess klørne og klatre opp på barrikadene igjen!**

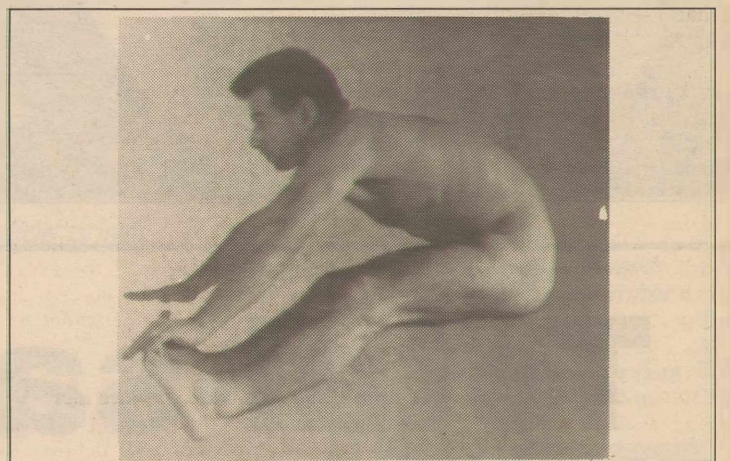
Tommy W. Nordeng, SU-leder

Tromsø-studenten på 70-tallet: Strekker seg mot lyset og Mao...

... På 80-tallet: Klarer ikke å løsrive seg fra sin nyoppdagede navle...

... Sammen med Nord-Norge tar Tromsø-studenten sats inn i 90-årene, og avgrunnen? Foto: Ole Jacob Hanssen

UTROPIA er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø. Avisen kommer ut 10 ganger i året, og gis ut med støtte fra Studentersamskipnaden i Tromsø.

Redaksjonen er valgt på politisk uavhengig grunnlag.

Redaksjonens adresse er: Utopia - Studentavis i Tromsø, Postboks 678, 9001 TROMSØ, Tlf. (083) 44283.

Ansvarlig redaktør: Arve Bartnes

Redaksjonssekretær: Bjørn Joachimsen

I redaksjonen: Britt Bakkehaug, Maureen Kidd, Gry Berntzen, Asle Rønning, Arne Hauge, Ole Jacob Hanssen (foto), Oddgeir Sagerup (foto), Morten Hansen (foto). EDB-konsulent: Kai Friis.

Lay-out: Arve Bartnes, Bjørn Joachimsen

Sats og ombrekking: Fotosetteriet AS, tlf. 82 302 Pb. 3604, Stakkevoll 9001 Tromsø

Trykk: Bladet Tromsø

Opplag: 3000 eksemplarer.

Annonsepris: kr. 4 pr.sp.m.m. (Rabatt på store annonser.)

Neste annonsedeadline: 9. mars 1990

Neste nummer av Utopia kommer medio mars.

— Jeg visste ikke!

Total-saken er tapt. Etter at rektor Ole D. Mjøs som en av sine første avgjørelser i rektorstolen informerte studentpolitikere, hovedallmøtet og lokalpressen om at Total-stipendet skulle legges ned, har han

sammen med Universitetsstyret snudd 180 grader. — Jeg kjente ikke utviklingen i Total-saken, innrømmer rektor. — Vi føler oss latterliggjort, er reaksjonen fra studenthold.

Av Asle Rønning

Etter at et samlet Universitetsstyre den 19.10. i fjor uten anerkjenninger støttet rektors avgjørelse om nedleggelse av Total-stipendet, vedtok det samme styret på møte den 17. januar, mot studentenes to representanter, å gå tilbake til Universitetets gamle politikk om ikke å boikotte Sør-Afrika-involverte oljeselskaper.

I mellomtida har Total blitt informert om Universitetsstyrets boikottvedtak av den 17.10., trukket tilbake stipendet og bedt om å få de ikke utdelte midlene (350.000 kr.) tilbakeført til oljeselskapet. Etter saltomortalen den 17. januar, tilbyr nå Universitetet Total muligheten av å gjenopprette stipendet.

—Visste ikke nok

—Jeg trodde at Total-saken kunne sees isolert, sier rektor Ole D. Mjøs. —Når Utopia og studentene tok opp saka på nytt i høst var jeg enig —på grunn av moralske og politiske sider ved Total-saken. Jeg ville ikke at studentene skulle være med på noe de ikke ville ha.

—Så viser det seg at avtalen ble reforhandlet sommeren 1989, til å bli en forskningsavtale. Total-stipendet gjaldt altså ikke lenger studenter. Hverken studentpolitikere eller jeg visste dette når vi tok opp saka på nytt, hevder Mjøs.

Til dette er det flere ting å si: Den «reforhandlingen» som Mjøs viser til var et møte studiesjef Paul Stray hadde med representanter for Total den 12. juli. Der foreslo Stray å gjøre stipendet om til et rent forskerstipend for doktorgrad-stipender. Dersom Mjøs ikke kjente til dette før et halvt år etter, er kontakten mellom administrasjon, rektor og Universitetsstyret skandaløst dårlig.

Dessuten leser tydeligvis både rektor og studentpolitikere «Utopia» meget dårlig. I artikkelen som startet Total-debatten på nytt i «Utopia» den 5. oktober 1989 er overskrifta nettopp «Blir doktor-gradstipend». I artikkelen refereres det fra Strays møte med Total. Konfrontert med dette fastholder rektor at han ikke kjente til disse opplysningene:

—Jeg kan bare si at jeg ikke visste om dette, sier han.

Vanskelig å skille

—Etter nøye overveielse kom vi på Universitetsstyremøte den 17. januar til at vi ikke kunne forandre vår politikk overfor goodwill-midler som ble formulert i forbindelsen med forrige gang Total-stipendet var oppe, i 1987. Det ble vanskelig å skille mellom Total og andre selskaper som er etablert i Sør-Afrika, og som gir midler til Universitetet.

—Skulle vi endre vår holdning til Total måtte vi endre holdninga til oljeselskapene generelt i en mer restriktiv retning. Vedtaket ble at Universitetet fortsatt ønsker goodwill-midler fra alle oljeselskaper, men at midlene skal gå til forskning, ikke til studentene.

Etter det Utopia erfarer har frykten vært stor for at et nei til Totalstipend skulle føre til at medisiner ville miste sin støtte til enkeltprosjekter fra Shell. Dette er den eneste støtten Universitetet får fra Sør-Afrika-involverte oljeselskaper etter at Total-stipendet ble lagt ned. Shell-midlene skiller seg imidlertid

fra Totalstipendet ved at de er kanalisert gjennom forskningsrådet NAVF.

Mange vil hevde at tildelte midler fra NAVF, som det i praksis er vanskelig å reservere seg fra, og direkte-sponsing fra Total skiller seg radikalt fra hverandre?

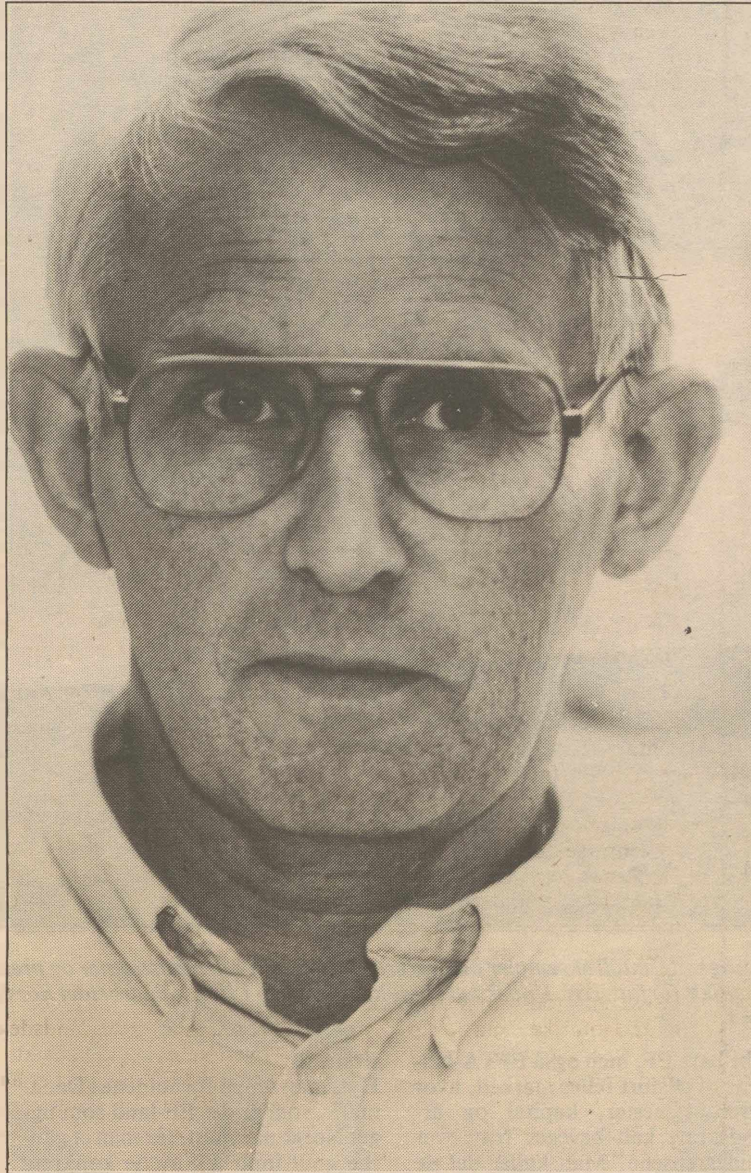
—Flertallet i Universitetsstyret følte at det var vanskelig å skille. Vi følte at alt var like moralsk. Det tror jeg også studentrepresentantene var enige i.

—Jeg vil imidlertid understreke at dette ikke har vært noen enkel sak, og at vi føler at vi har behandlet den på en grundig og skikkelig måte. Et kritisk Universitet må ta opp slike saker, og jeg håper vi kan se videre nå, sier Mjøs.

—Vi føler oss lurte og latterliggjort, sier Studentutvalgsleder Tommy W. Nordeng. —Det nye vedtaket sier at penger fra oljeselskapene skal brukes til forskning, ikke studentene, som tilfellet var med Total-stipendet, sier Nordeng.

—Flertallet i Universitetsstyret kaller dette å «komme studentene i møte». Men for oss er det viktige hva Universitetet som samfunnsinstitusjon gjør, ikke hvor mange studenter som tilfeldigvis er omfattet.

Rektor Ole D. Mjøs sier ja til både Totalstipend og akademisk boikott av Sør-Afrika.

Boikott følges opp

Universitetenes og høyskolenes akademiske boikott av Sør-Afrika fra i fjor følges nå opp med en mer aktiv holdning fra norske utdanningsinstitusjoner overfor det sørlige Afrika. I første omgang skal Universitetsrådet, som består av representanter fra de norske universitetene, høyskolene og studentene sende en delegasjon til regionen.

Av Asle Rønning

—Jeg tror at universitetene og Universitetsrådet kan bidra med mye mer i bistandspolitikken, sier rektor Ole D. Mjøs. Sammen med rektorene ved Universitetene i Bergen, Oslo og Trondheim, rektor fra to høyskoler og en NSU-representant, sitter Mjøs i Universitetsrådets styre.

Universitetene kan gjøre mer

—Dersom den positive utviklinga i området fortsetter, vil behovet for støtte på utdanningssektoren bare øke. Særlig Namibia mangler både lærerkrefter og økonomiske midler. De såkalte frontlinjestatene trenger også hjelp. Endelig øker mulighetene for å støtte opposisjonskreftene innad i Sør-Afrika på utdanningsområdet i takt med liberaliseringen i landet. Universitetsrådet kan i samarbeid med Fellesrådet for det sørlige Afrika, NORAD og UD gjøre en større innsats på dette området i dag. Dette kan være en god sak å lede an i for Universitetet i Tromsø, sier Mjøs.

Kan det også bli aktuelt med utvekslingsprogrammer for studenter fra det sørlige Afrika?

—Det kan jeg ikke si noe om ennå. Vi må foreta en løpende vurdering sammen med Utdanningsdepartementet og NORAD. Slike programmer må vurderes i forhold til stipendprogrammer for Øst-Europa, noe som også vil komme opp. Dessuten har vi jo fortsatt et etterslep i forhold til 3.verden-studenter.

—Fortsatt sanksjoner

—Vi i Universitetsrådets styre har fått i oppgave fra Universitetsrådet å sette sammen en delegasjon som skal sendes avgårde til høsten, først og fremst for å samle inn informasjon om situasjonen i området. I beste fall kan det jo skje at apartheidssystemet er oppløst før den tid, selv om det nesten er for godt å håpe på.

—Uansett er det viktig at vi ikke lempet på sanksjonene ennå — det gjelder også den akademiske boikotten. Eventuell hjelp til utdanningssektoren inne i Sør-Afrika må gis fullstendig på ANC og opposisjonens premisser.

Tromsø-forslag

Den akademiske boikotten av Sør-Afrika ble vedtatt på Universitetsrådets møte før jul i fjor, etter initiativ fra Universitetet i Tromsø. Bak-

grunnen for forslaget er først og fremst Total-debatten i Tromsø. At Universitetet i Tromsø skulle arbeide for akademisk boikott kom som et kompromiss-forslag fra Universitetsledelsen da Total-debatten gikk på sitt varmeste, og ledelsene verget seg for å si nei til det omstridte stipendet. Nå har altså Tromsø-vedtaket båret frukter.

—Universitetsrådets vedtak innebærer først og fremst en samordning av den politikken som høyere utdanningsinstitusjoner i Norge har ført overfor Sør-Afrika, sier Ole D. Mjøs. —Alle utdanningsinstitusjonene har mer eller mindre allerede ført en boikott-linje. Men praksisen har vært ulik. Bergen har gått lengst i restrektiv retning.

Universitetsrådets boikottvedtak stopper alt akademisk samkvem med Sør-Afrika, men på opposisjonens premisser. ANC skal benyttes som veilder i tilstilfeller. Vedtaket inneholder også en målsetting om å få til en felles nordisk akademisk boikott.

—Du kan si at snøballen begynte å rulle i Tromsø i forhold til det nasjonale planet. Nå vil Universitetsrådet ta saken videre opp på nordisk plan. Vi vurderte å vente med å sende en delegasjon til det sørlige Afrika til vi kunne få med oss også de nordiske landene, men vi fant ut at vi ikke kunne vente, sier Mjøs, som på (A)nasjonalt(B) plan arbeider aktivt for solidaritet med det sørlige Afrika.

Miljø-refs

Fylkestinget i Troms ber universitetet styrke og videreutvikle «avdeling for miljø og utvikling.» Dette for å leve opp til Brundtlandkommisjonens målsetting om bærekraftig utvikling.

Av Arne Hauge.

Forslaget er framsatt av SV's Henry Høgmo, en mann som tidligere har gjort seg bemerket i Tromsø i forbindelse med spørsmål vedrørende miljøvern og forsvar.

Skuffet

Høgmo har også uttalt sin skuffelse over UiTØ på det samme fylkesting. (Nordlys 14.12.) «Jeg ble grundig skuffet over miljøet ved universitetet i Tromsø. Vi skal være klar over at det også ved slike intellektuelle høyborger skjer en ensretting og en smålighet»

Da det ikke finnes noen avdeling for miljø og utvikling ved UiTØ, er det flere som undrer på hvordan man da kan «styrke den.»

Styrking må til

Fylkesordfører Kirsten Myklevoll opplyser overfor Utopia at universitetet er bedt om å informere fylkestinget om sin miljøvernsatsinger. Dette vil skje i Harstad 13-15 mars. Foreløpig vil hun ikke uttale seg videre, da hun vurderer universitetet som en selvstendig organisasjon som selv nå må komme med utspillet.

Informasjonssjef Jo Høyer forteller at det med «avdeling for miljø og utvikling» «nok snakkes om SEMUT. Senter for miljø og utvikling. Dette har vært i virksomhet i kort tid, og har ikke funnet sin faste form ennå. Arbeidsoppgavene er mange, og en styrking må nok til. Dette er et av flere viktige signal universitetet kan gi Fylkestinget.

Det er nå klart at Arne Skorpning (SEMUT), og Kurt Tande (NFH) skal dra. På spørsmålet om ikke UiTØ også bør sende en representant fra studentene på marsmøtet, opplyser Høgmo at dette nok ville være naturlig, men at det ikke er avklart ennå.

Støtte-midler

Universitetets studentforeninger kan søke på Studentrådets støtte-midler for 1990.

Søknad må være Studentutvalget(SU) i hende før 8. mars. Adressen er:

SU
UiTø, 4. byggetrinn i Breivika,
9000 Tromsø

Støttmiddel-reglementet kan fåes ved henvendelse til SU- kontoret, tlf: 44 202

EF — det fjerde rike?

KRONIKK:

Av Henrik Broberg, forfatter

Debatten om EF har her til lands hovedsaklig gått langs den økonomiske dimensjon. –Hensikten med EF har hele tiden vært å skape en europeisk stormakt, skriver Henrik Broberg i denne kronikken, og peker dermed på at det Europeiske Fellesmarkedet også har politiske, institusjonelle og ideologiske aspekter.

Det har vært en hårreisende opplevelse å følge de senere års gjennomplivede EF-debatt i de norske massemedier. På et tidspunkt, hvor EF-debatten på det nærmeste har vært erklært død i 17 år, budre det være pressens oppgave å formidle den bredest mulige innføring i utviklingen så langt. I stedet har man latt seg blende av EF's propagandafelttog og EF-byråkratens inflytelsesrike håndlangere i norsk næringsliv, på Stortinget og i departementene.

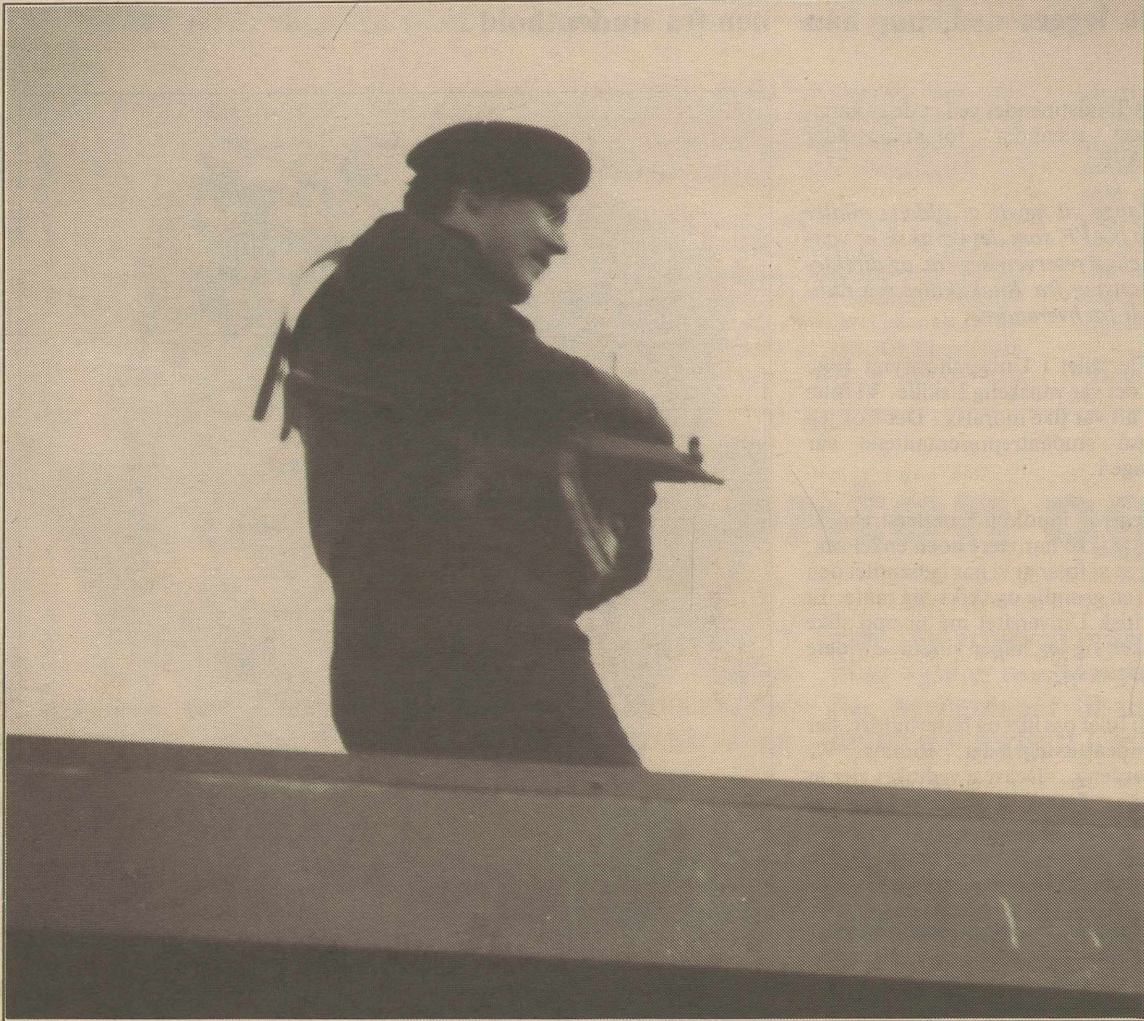
EF-motstandernes mest pessimistiske forutsigelser i 1972 er forlenget blitt overgått av virkeligheten ute omkring i Europa. Derfor fortjener den norske befolkning bedre og mer uavhengig informasjon. EF er mye mer en bare et handelssamarbeid. «fire friheter» og en «sosial dimensjon». EF's dypere politiske og ideologiske fundament er blitt forbigått i taushet til fordel for promovering av bestillingsverker som f.eks. Barlindhaugrapporten.

Det skorter i det hele tatt ikke på pornografi fra økonomene. Derimot mangler stadig en gjennomgripende analyse av de konsekvenser EF har for den alminnelige jevne borgers livssituasjon og hverdag, demokratiske rettigheter osv. Jeg skal dog her begrense meg til noen få og mer generelle betraktninger om EF.

Hensikten med EF har alltid vært å skape en europeisk stormakt. En stat med over 300 millioner mennesker, felles regjering og felles domstol. Det er de store landene, med Frankrike og Vest-Tyskland i spissen, som sammen med de multinasjonale selskapene og monopoler, EF-kommisjonen og EF's ministerråd bestemmer utviklingen.

Ny europeisk orden. Oppbyggingen av det nye store statsapparat betyr at samtlige nåværende stater må oppgi sin suverenitet, hvilket allerede langt på vei er skjedd. De gamle nasjonale parlamenter mister sin betydning, grensene åpnes, men samtidig bygges en ny superproteksjonistisk grense utad, og felles militærvesen og politi (Vestunionen og TREVI) etableres til sikring av samfunnsordenen og den nye stats sikkerhet.

Det er her det sterkt markedsførte såkalte Indre Marked kommer inn i bildet. I disse månedene forhandles det om å gjøre

Et stigende antall eksempler på overgrep mot fredelige demonstranter og pressen preger utviklingen i EF mener Kronikk forfatteren. Under pavebesøket i Tromsø i fjor, samarbeidet norsk politi med sikkerhetspoliti i EF-land.

ikke bare EF, men også EFTA-landene til et stort felles marked, hvor varer, tjenester, kapital og arbeidskraft kan beveges fritt over landegrensene. Man kaller det de fire friheter, og det er disse «friheter» EF-kommisjonen nå forsøker å presse Norge og EFTA-landene til å akseptere.

Men det betyr at Norge i fremtiden må nedbygge sine standarder i spørsmål om miljø, arbeidsmiljø, sikkerhet og sunnhet, forbrukerbeskyttelse, sosial velferd, innvandringspolitikk (overfor 3. verden) og de demokratiske rettigheter.

EF-landenes standarder er på alle disse områder lavere enn Norges.

Korrupsjonen i EF har med sitt årlige nivå på titalls milliarder kroner for lengst overgått tidligere østeuropeiske rekorder. Arbeidsledigheten er over dobbelt så stor i EF. Matvareproduksjonen har utviklet seg til et veritabelt svineri av dyremishandling, tilsetningsstoffer, genetisk manipulasjon og hormon- og medisinerbruk. Og overproduksjonen destrueres men jordens fattige sulter, omdannes til plast eller brennes meningsløst opp i storbyenes kraftverk.

EF's arbeidsmiljølovgivning dreper hvert år tusener av industriarbeidere. Kun 32 stoffer skal i dag merkes som kreftfremkallende i EF selv om forskerne advarer mot over 200. Arbeidskraftens og kapitalens «frie» bevegelighet betyr at Europas fattigste og dårligst organiserte befolkning brukes til å presse lønns- og arbeidsforhold ned, i den tilspisende konkurranse om å produsere hurtigst, mest og billigst.

EF er de store lands drøm om en ny europeisk storhetstid med tradisjoner som ligger fjernt fra de nordiske lands demokratioppfatning. EF er kulturimperialisme, hvor de små språkområder langsomt men sikkert utviskes og mistet sin historiske og kulturelle egenart.

Kontroll

Hvis man ser på forholdene i Danmark, som er det EF-land som ligger Norge nærmest, får man et ganske godt inntrykk av de konkrete tiltak og konsekvensene av utviklingen. I Danmark er det allerede 6 år siden man begynte å erstatte de nasjonale pass med nye rødberfargede EF-pass, og kort tid etter kom turen til førerkortene. 9 av 10 lover vedtas ikke lenger i den danske Folketing, men dikteres av EF-kommisjonen direkte fra Brussel på møter unndratt enhver offentlighet. Stigende sosial uro har fulgt i kjølvannet av en massiv nedbygging og privatisering av «velferdsstaten» og politien fascistiseres i overvåkning og kamp mot progressive ungdomsgrupper og bevegelser (BZ, antiapartheidgrupper, miljøorganisasjoner, flyktningevenner, frie samfunn, osv).

Danske embedsmenn, ministre, folketingsmedlemmer, borgermestere, byråkrater og EF-utsendinger har bevilget seg selv lønnsstillegg etter lønnsstillegg, mens den arbeidende del av befolkningen må vise måtehold, of avfinne seg med enten å være arbeidsløse eller knokle seg til stress og invalidepensjon i den stadig skjerpede konkurransesituasjonen.

Utdanningssystemet preges av næringslivsorientering, og offentlige midler tas fra de humanistiske fakulteter og den frie forskning, og plasseres i stedet i sponsede forskerparker for produktutvikling, genspleisingsteknologi, markedsøkonomi m.m.

EF-kommisjonen, som består av en liten håndfull kommisærer utpekt på livstid, og EF's ministerråd, som er medlemslandenes utenriksministre, forsvarsministre, landbruksministre osv. er blitt den egentlig livgivende makt i tett samarbeid gjennom lobbyvirksomhet med direktoriene i Shell, Philips, Unilever, BASF, Bayer, Deutsche Bank og flere.

Byråkratiet rundt det utilnærmelige maktens sentrum langt fra Danmark og Norge er vokst til en mastodont som på europeisk nivå tilsvarer 360 milliarder kroner i året, men så er det både til kontorpalasser, luksusboliger, limousiner og privatsjåfører, og en gjennomsnittslønn for samtlige ansatte på over 300.000 kroner i året. Kommissærene tjener mye mer.

Mange elementer i den igangværende europeiske utvikling er som hentet ut av historiebøkene beskrivelser av 30-tallets Tyskland. Det er de samme mennesker nå som den gang, som er begeistret over utviklingen. Symboler, seremonier og EF-nasjonalisme er de med Goebbels akkuraterte anvendte virkemidler. Bare den sterke karismatiske leder mangler, men det er ingen tvil om at han fins den dagen han trengs.

EF vil ha sine egne idrettsfolk til fremtidens olympiske leker. Det skal marsjeres under EF's flagg og EF's nasjonalhymne skal avsynges med arisk renhet i stemmen. Dette er absolutt ingen fjern visjon. EF har allerede anskaffe de nødvendige relikvier og viktigst av alt flagget – den blå kluten med foreløpig 12 gule stjerner. Mer enn 1 milliard kroner er brukt på å vise EF-symbolene på TV-reklamer, cornflake-spakker, frimerker, byskilt, bilskilt, T-skjorter, jakkemarker m.m. Og EF-flagget vaier i dag fra toppen av mange av medlemslandenes offisielle bygninger.

En demokratisk fasade opprettholdes ved at man hvert 5. år avholder et såkalt valg til et såkalt parlament – Europaparlamentet i Strasbourg. «Parlamentet» har aldri blitt besluttet av befolkningen eller vært lagt ut til diskusjon. Parlamentet har ingen beslutende myndighet, men bare rådgivende funksjon. Over halvparten av den danske befolkning boikottet EF-valget i 1989, til tross for en iherdig kampanje fra myndighetene. Danmark har 16 av 518 plasser i «parlamentet».

Neofascisme

Voksende sosial uro. Over 10% oppslutning bak nynazister og nyfascister i Vest-Tyskland, Frankrike og Storbritannia. Stigende overvåkning og kontroll over befolkningen. Brudd på menneskerettigheter med anvendelse av politistatmetoder og utstrakt bruk av isolasjonstortur. Et stigende antall eksempler på overgrep mot fredelige demonstranter og pressen. Det er også utviklingen i EF.

Overvåkning

I Danmark er den massive befolkningsovervåkingen og politistatmetoder satt i system etter vesttysk forbilde. Personnummeret følger en ved alle kontakter til offentlige myndigheter. Bibliotekslån registreres og gjemmes på mikrofilm i månedssvis. Post til kritikere av systemet åpnes, telefoner avlyttes og fredelige og lovlige demonstrasjoner videofilmes til politiets arkiver.

Men verst går det i dag ut over den oppvoksende generasjon av unge dansker. På skoler, ungdomsklubber, sosialkontorer, idrettsklubber og biblioteker er det etablert et vidt gorgrenet nett av rapportører som samarbeider med politiet i hver enkelt kommune om å overvåke, oppfange, isolere, og i siste instans straffe kommende og mulige samfunnsnedbrytende elementer. Virksomheten koordineres via sentrale databanker i politiledelsen, men tar seg på lokalt plan ut som uskyldig kriminalpreventivt arbeid, og er derfor meget vanskelig å kritisere overfor en stor del av befolkningen.

I Vest-Tyskland kalles ungdomsovervåkingen for Jugendschutzpolizei og i Danmark SSP (Samarbejde mellem Skole, Socialvæsen og Politii).

Mens de siste rester av borgerlig demokrati altså blekner raskt i den europeiske utvikling, sitter så skiftende norske regjeringer og fører deres eget folk bak lyset. Norske regjeringspolitikerens lojalitet er tydeligvis større overfor EF-kommisjonen en overfor de alminnelige mennesker, hvis interesser de ellers påstår å være valgt til å ivareta. Det er jo utrolig, at den norske befolkning ikke nå kan få vite at de norske EF/EFTA-forhandlere f.eks. allerede har akseptert kravet om fri bevegelighet over landegrensene.

Denne viten som i Norge kalles et fortrolig dokument, «som ikke på nåværende tidspunkt kan refereres» er ellers alminnelig kjent i Danmark (og resten av EF, hvor Norge av maktthaverne allerede regnes som uformelt medlem): «Man kan forhandle enkelte unntakelser fra prinsippet om fri bevegelighet, men de skal være minimale, og må ikke lede til en situasjon hvor prinsippet er underminert»

Note:

*efita/w 33/89 annex III «Det Nye Europa».

Mot et nytt regime i Fiskerinæringa

«Mot et nytt ressursregime for nordlige bestander?» Dette er navnet på en tverrfaglig rapport laget av forskere fra forskjellige institusjoner. Den har skapt diskusjon, og vil komme til å gjøre det framover. Bl. a. vil studentpolitikere ved Universitet i Tromsø engasjere seg.

Av Arne Håuge
og Oddgeir Sagerup (Foto)

Rapporten er et forprosjekt laget for fylkesfiskerlagene, i Norsk Råfisklags distrikt. Den inneholder tunge argumenter for et Nord-Norsk ressursregime basert på kystfiskeflåten. Ragnar Nilsen er samfunnsforsker ved Forut, og en av forskerne bak arbeidet. Han er fra Aspøya utenfor Ålesund, og har dermed sine røtter i de mest framtrepende «tråler-strøkene» av Norge.

Ragnar Nilsen kan fortelle at alle forskerne «står inne for alt.» «Vi har laget rapporten i løpet av 1989, og med lite penger. Vi mener videre at rapporten stiller med virkelig saklige argumenter, som i seg selv burde føre til tiltak.»

Ryggraden i nord

Om vi tar Sørvær som eksempel, ser vi at dette kyststedet klarer seg bra under en normal ressursituasjon. Grunnen til dette er Nord-Norges mange fortrinn. Ressursene befinner seg i kystnært farvann, og er videre en av verdens rikeste. Fiskeværene, fra Nord-Møre og nordover, er ryggraden i bosetting og kultur. Nord-Norge kan vanskelig overleve uten kystfiskekulturen. Den er kjernen i en levende landsdel.

Bioøkonomi

Kystfiskemodellen er lønnsom. Og den tar hensyn til de nye argumentene som er bioøkonomiske. Her ønsker man å høste for å sikre godt langtidstid-utbytte. Vanlig økonomi har vansker med å behandle spørsmål der forvaltning av naturressurser inngår. Kystfiskemodellens store fortrinn ligger i den lettvinde adgang til ressursene i Barentshavet, til et minimum av driftsutgifter. Det er brudd på enhver økologisk tenkning å bruke store mengder brensel og metall for å dra langt til havs for å fiske småfisk, når denne senere kommer inn til kysten som stor voksenfisk. Videre er det økonomisk irrasjonelt og ineffektivt. Hvis en skal sette opp ti bud for Nord-Norge, vil det første være: «Plukk ikke kart!» – «Fang voksen fisk.»

Store verdier

Ragnar Nilsen kan fortelle at den omtrentlige eksportverdien fra Barentshavet ligger på 40 milliarder pr. år. Av dette har Norge 12-15 milliarder. Men dette forutsetter et hav i økologisk likevekt. «Denne summen kan konkurrere med nesten hva som helst som inntektsgrunnlag for landsdelen, - oljen inkludert.» (!) Men i dag er havet verdt lite. Fiskebestandene er så lave at grunnrenta ofte er borte. Dette betyr at staten må til med subsidier. Ved siden av at Nord-Norsk kultur og bosetting står i fare. Vi skal være klar over at i en normal ressursituasjon er kyststedene selvberget. De sørger også for utdanning av ungdom. Arbeidsplasser på båtene, fileten og egnerbua sørger lokalsamfunnet selv for. For kvinner, menn og barn. Han presiserer at det er en myte at kystfisk ikke rekrutterer. (Noe Utopia fikk lære ved selvsyn. På kaia i Tromsø lå det fiskebåter med en besetning hvor gjennomsnittsalderen knapt kan ha overskredet 23 år!)

Kapasiteten må senkes

Det viktigste i dag er å senke fangstkapasiteten! Det fanges for mye. Torsken har for eksempel blitt så nedfisket at den burde vært fredet. Men her legger han til at fredning ikke er noen god løsning for Nord-Norge, da landsdelen ikke kan leve på krisetiltak over tid. Det er tilrådelig med et visst fiske, men da må vi ha en forvaltning som sikrer gjenproduksjon og øking av fiskestammen opp til normalt nivå. «Problemet med fredning er at vi her har en fangstkultur, den må vedlikeholdes under krisa.»

Enighet

«Folk flest, fra Svein Munkejord til Ottar Brox, er alle enige om en ting: Det må regulering til! – «Og kapasiteten må ned!» Men en regulering innebærer at noen må ut. Og mange av avgjørelsene vil måtte være brutale. Vi må ta hensyn til havforskernes beregninger, og ikke la kvotene vokse som et resultat av de ulike interesse-organisasjonenes spill. Dessuten må kvotene settes svært lave til flerbekstands-komplekset i Barentshavet er bygget opp igjen. Med utgangspunkt i det mest ressursvennlige fisket, kystflåten, må vi ha evne til å skjære gjennom.»

Samtykker

Forsker Ragnar Nilsen går hardt ut mot mot noe han vurderer som litt av ett hovedproblem: «Havforskere og fiskeridirektorat står ikke uavhengige i forhold til særinteresser, men er utsatt for et kronisk og hardt press. Fiskarbåtredernes forbund, Trålerinteressene og Norges Fiskarlag har for stor innflytelse over reguleringsprosessene.» På årsmøtet i Troms Fiskarfylking var det enighet. Det ser også ut til at opinionen støtter konklusjonen: «Vi må satse på lønnsomhet, kystsammfunn, kultur og bioøkonomi i det nye regimet. Selv om partsinteressene skulle skrike seg hese!» Det er forandring på gang, og denne gangen fra nord.

På moralen løs

«Det aller viktigste nå er konkrete tiltak!» - konkluderer han. «Før kunne vi nok si at vi ikke «visste.» Men i dag vet vi! Om vi ikke nå klarer å forvalte med tanke på et levende kystfiske, vil det gå på moralen løs. Vi må legge vekt på de komparative fortrinnene kyststedene i nord har, og handle ut fra kunnskapen.»

Innledningsvis fortalte Ragnar Nilsen at han så nedfiskinga av silda på nært hold. Som liten, tilbake i slutten av sekstiåra. «Jeg har opplevd ei øko-katastrofe på nært hold, og vil ikke oppleve ei til.»

Kan et Nord-Norsk ressursregime skape bedre tider for kystfiskerne i Nord-Norge?

New Zealands tabbe

En mannskvote kan forenklet sies å være antall kilo fisk en fisker har lov å ta ut av havet pr. år. Fastlegges av havforskere på grunnlag av bioøkonomiske flerbekstandsmodeller.

Havforskere og direktorat kan utstede, la oss si 25000 slike (Dette er et eksempel). En gjør alt for at kyststrøka tilgodeses på grunn av maksimal lønnsomhet, bosetting, kulturarv og arbeidsplasser. 25000 fiskere forsøker altså å livberge seg på torsk og annen fisk.

Så kan man tenke seg at fiskerne gis lov til å selge sitt lodd, såkalte ommesttelige mannskvotes. Hvordan vil det fungere? Da dette ble gjort for å bringe Barentshavet i likevekt, kan vi gå ut fra at kvotene vil gi mindre utbytte enn det som trengs for å dekke utgiftene. Folk vil selge sine kvoter, -vi får en privatisering.

New Zealand gjennomførte denne modellen. I løpet av sjokkerende kort tid var ressursene underlagt kapitalkreftenes kontroll. Firmaer

overtok hele fiskeriet. Resultat: Arbeidsledighet og sammenbrudd i lokale fiskerier. Kort sagt, tragedie. Uomsttelige mannskvotes er et annet, og etter manges mening et mye bedre alternativ. Her har ikke fiskerens anledning til å selge bort sin kvote, og slipper å angre når fiskeriet er ute av vanskelighetene og inntekten stiger. Videre sikres 25000 sysselsatte, pluss mannskap og desentralisert landindustri.

Krise-høring

Angående krisa i Nord-Norge og fiskeriforvaltningen, blir det omkring 20-25 februar arrangert en høring på Universitetet. Det er leder for studentutvalget, Tommy W. Nordeng, som opplyser dette. Han legger til at arrangementet er et samarbeid med Troms Fiskarfylking, Troms Naturvernforbund og Troms Bonde og Småbrukarlag. Forsker rapporten (se intervju.) vil danne grunnlag for debatten. Ei Høring kan best sammenlignes med vitneuttalelser i ei rettsak. Her kan folk sjøl gi uttrykk for sine opplevelser og frustrasjoner. Hva de misliker og hva de ønsker av tiltak framover. Høring er en viktig del av et demokrati. Da det er folket som tross alt skal bestemme et lands skjebne og utvikling. All erfaring til grunn: Havgående trålfiske vil nok få passet påskrevet, sammen med norsk fiskeriforvaltning (noen hevder vi ikke har fiskeriforvaltning, bare noe som likner!).

«Barentsovo more»

Er det russiske navnet på dette enorme havbassenget rett nord for Norge og den europeiske delen av Sovjetunionen. Området er 1.300.000 kvadratkilometer stort, og avgrenses i nord av de karrige øyene Svalbard og Frans Josef Land. Med verdens rikeste fiskeforekomster, har Barentshavet vært gullgrube for særlig trålere. I dag er Barentshavet i økologisk krise, som en følge av for effektiv og omfattende fangst. Dette i første rekke av havgående trålere. Barentshavet er et grunnhav, med dybder fra jamt over 100 til 350 meter. Isforholdene er gunstige, som en følge av en nordgående havstrøm langs norskekysten. De sedimentære dannelser under Barentshavet er gjenstand for stor petrologisk interesse. En «blow-out» eller større tankbåtulykke i Barentshavet vil imidlertid medføre kolossale ødeleggelse av naturmiljø, ødeleggelse som etter all viten vil ramme norskekysten. Værforholdene er harde, som ellers i Arktiske strøk. Risikoen for oljeulykker øker drastisk under slike forhold. Barentshavet har potensielle biologiske ressurser som i pengeverdi overgår alt av oljeborring...

Arve Johnsen gjødsler forskningsparken

–Den nye forskningsparken med en aksjekapital på 5 millioner vil sette oss i stand til å få forskningsoppdrag til Tromsø som vi ellers ikke kunne ha fått, sier Per Wiggo Richardsen på FORUT. —Forskningsparken vil altså bety mye, også for Universitetet.

Av Asle Rønning

Arve Johnsen, kjent fra Statoil og Mongstad, mannen som skapte begrepet en «Mong», er styreformann for forskningsparken. –Arve Johnsen er en person med vyer og perspek-

tiver, sier ekspedisjonssjef Arnfinn Lund i Kommunaldepartementet. Johnsen selv har ikke vært tilgjengelig for kommentar. –Vi er glad for at han tok vervet som styreformann.

Johnsen har selv vært med og utredet konseptet, gjennom et forprosjekt i regi av kommunaldeparte-

mentet. Den private egenkapitalen til prosjektet har han mer eller mindre hentet inn selv.

Moderasjon

–Det er også Arve Johnsens ide at vi ikke har etablert oss fast ennå. Etter hans syn var det viktigere å komme i gang med forskning enn å investere mange millioner, sier Lund.

Den tidligere Statoil-sjefen har altså klok av skade fra Mongstad-skandalen moderert seg, og milliardoverskridelser er forhåpentligvis ikke det første vi kan vente oss i forskningsparken.

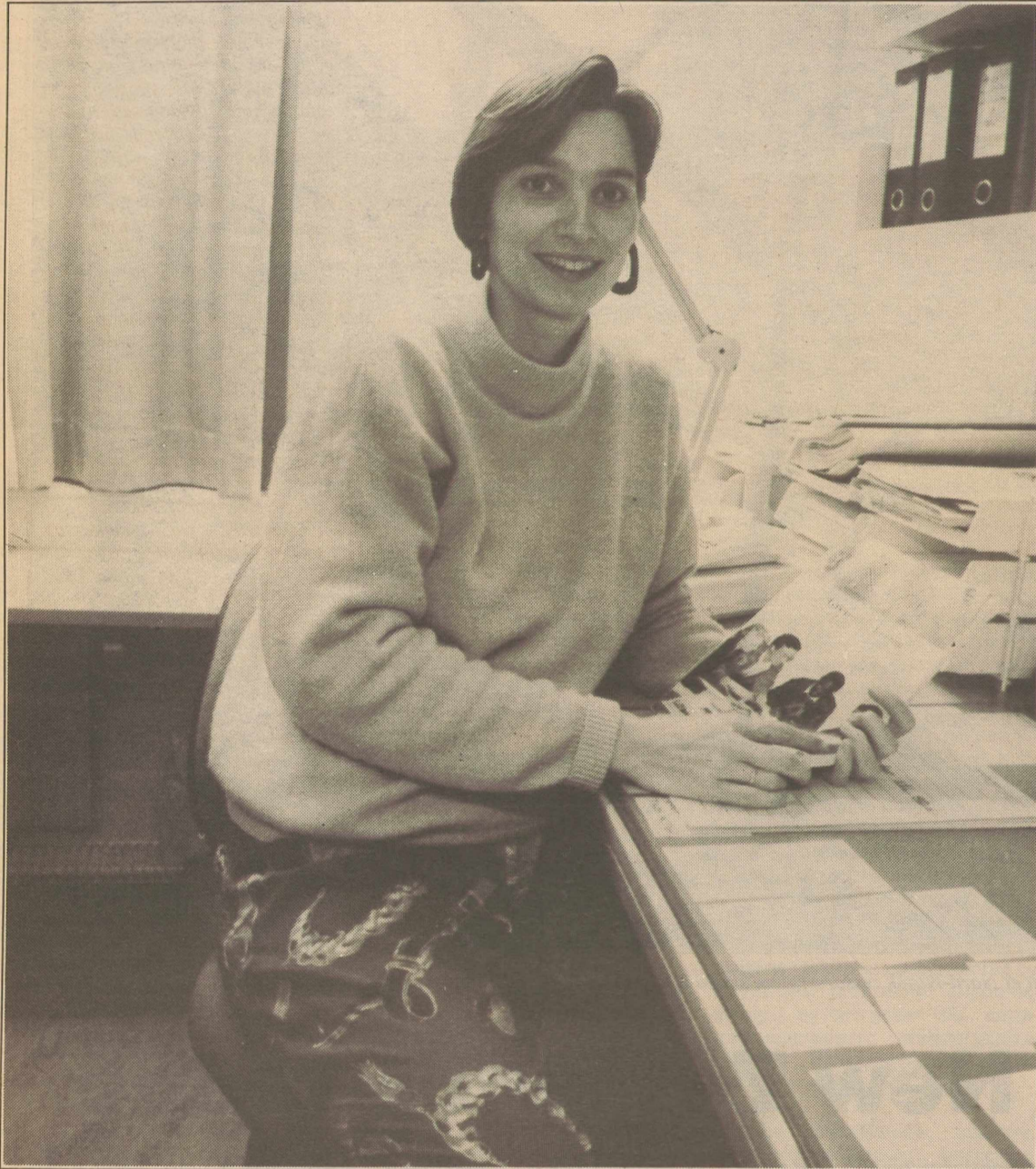
Halvstatlig

Forskningsparken ble dannet den 16. januar av ti private bedrifter og stiftelser som hver har bidratt med aksjekapital. I tillegg har Staten skutt inn 2,5 millioner kroner og garantert for tilsammen 20 millioner i aksjekapital. FORUT framhever selv betydninga av at det store vest-tyske elektronikk-konsernet Siemens er blant de private bedriftene som inngår i forskningsparken. I løpet av en toårsperiode vil forskningsparken få en egen administrasjon med fast ansatt, muligens i nærheten av Universitetet i Breivika.

Foreløpig står FORUT for den daglige driften av prosjektet, som skal betjene hel landsdelen.

Mer målrettet

–Det er viktig å skape framtidrettet virksomhet som landsdelen kan høste av i 90-årene, sa kommunalminister Johan J. Jakobsen i forbindelse med dannelsen av forskningsparken. Han tok også til orde for å utnytte den kunnskap og de ressurser som allerede ligger i forsknings- og utviklingsmiljøet i Tromsø, og gjøre det enda mer målrettet i kommersiell sammenheng.

Jorunn Bye ønsker en assistent som kan hjelpe til med det stadig stigende antallet søknader fra den 3. verden.

Opptak som før

Den siste tiden har det vært mye strid om opptaket av studenter direkte fra utenlandet. Studieavdelinga besluttet i høst å stanse opptaket av disse studentene etter at Flatin-utvalgets rapport om utenlandske studenter kom ut. Begrunnelsen for stansen var en umulig arbeidsmengde og rapportens forslag om omlegging av opptakssystemet. Foreign Student Union ble ikke informert om saken og har engasjert seg sterkt mot ordningen. Nå må studieavdelinga ta opp utenlandske studenter ti høsten 1990 som vanlig.

Av Maureen Kidd og Ole Jacob Hanssen (Foto)

I en samtale med Utopia sier Jorunn Bye at 150-200 forespørsler er blitt besvart med søknadsmateriell. Circa 50% av dem ønsker å bli tatt opp til høsten 1990. Den opprinnelige søknadsfristen, som allerede er gått ut, er blitt forlenget. Opptaket skal fullføres som vanlig.

Ekspederingsprosessen begynte med en vurdering av forespørslene hvor bare de beste ble behandlet. De beste, sier Jorunn Bye, var de som inkluderte fullstendig bakgrunnsinformasjon, studieretninger og bekreftet dokumentasjon. Fra denne gruppen ble søknadene fra studenter som var interessert i

fag som ikke tilbys ved UiTø fjernet.

Kvotesystemet ble ikke opprettet. Jorunn Bye sier at svarene til enkelte land var proporsjonale med forespørslene fra disse landene. De fleste søkerne var fra bl.a. Sri Lanka, Ghana, Nigeria og Marokko. Jorunn Bye vil gjerne ha en assistent som kan hjelpe med å håndtere søknadene som nå påventes. Opptakskontoret for medisin, som har tilsvarende oppgaver, har en slik assistent. Derfor synes hun at det er naturligt å be om assistanse på hennes kontoret. Foreign Student Union er ennå skuffet over de «hemmelige» omstedighetene der avgjørelsen omsted. De er imidlertid fornøyd med resultatene av universitetsstyremøtet.

Skyldte på «Jungel-telegrafene»

Bråket rundt opptaket av utenlandske studenter begynte med et notat som studieavdelinga i november sendte til Rektor; Studieavdelingas beslutning var at den ikke klarte å ekspedere de utenlandske forespørselsene om søknadsmateriell til høsten 1990. Saken ble ikke tatt opp i Universitetsstyret eller med Foreign Students Union før notatet ble skrevet.

Av Maureen Kidd

Begrunnelsene for at ekspederingen ble stanset var mange. Notatet nevnte den økende mengden brev, spesielt fra 3. verden-land som Sri Lanka og Ghana. Mengden skyldtes at det er blitt kjent at Norge er det eneste europeiske land som finansierer 3. verdenstudenter. I til-

legg gav Studieavdelinga «jungeltelegrafene» og håpløse forhold som borgerkrigen i Sri Lanka skylden for at brevmengda er blitt så stor. Studieavdelinga konkluderte med at det var umulig å velge 15 personer fra nærmest 3000 forespørsler. Selv om de fikk ekstrahjelp til å ekspedere brev, ville det ikke være noen løsning å be om ekstra stillinger. Mengda ville øke i takt med at man åpnet «slusene». Studieavdelinga ville ta sikte på Fla-

tin-utvalgets rapport og bruke tiden til veiledning og informasjon til flyktninger som allerede er i Norge. Opptak av utlendinger med opphold i Norge ville fortsette som normalt.

Foreign Student Union, organisasjonen som blir direkte rammet, ble ikke informert av studieavdelinga om saken. Da Foreign Student Union ble oppmerksomme på notatet, avtalte den et møte med Jorunn Bye. I møtet fant Foreign Student Union ut at forespørsle var blitt besvart med brev som sa at opptaket ved UiTø ble midlertidig stanset. Jorunn Bye var enig i at saken skulle bli tatt opp i universitetsstyremøtet den 30. november. Foreign Student Union sendte ut et notat til Universitetsstyremedlemmene som hadde følgende punkter:

–De rammede studentforeningene må bli involvert i framtidige

avgjørelser. –Flatin-rapporten må ikke bli behandlet som fast politikk. Det kan ta mange år til forslaget om omleggingen realiseres.

–Universitetet har et mål om at 5% av studentene skal være utenlandske. Utenlandske studenter defineres som en gruppe som ikke får rett til langvarig opphold i Norge. Flyktninger og innvandrere gjelder altså ikke som utenlandske studenter. Det tilsvarende prosenttallet på UiTø er ca. 3%.

Foreign Student Union foreslo at ekspederingen av forespørslene og søknader til høsten 1990 må bli tatt opp på nytt straks.

De mener det bør etableres et kvotesystem som gir søkerne fra alle land en lik mulighet til å bli tatt opp på UiTø. Tross kvoten bør kritiske situasjoner som borgerkrig vurderes. Ekstrahjelp bør bli gitt til studieavdelinga.

I Universitetsstyremøte den 30. november ønsket styret enstemmig å ikke stanse opptaket av utenlandske studenter.

Styret foreslo at:

–Det videre opptaket til innføringsprogrammet direkte fra utlandet bør forenkles.

–kontakt bør tas med studieavdelinger ved de andre universitetene for å få assistanse med opptaket.

–det bør vurderes om nødvendige ressurser kan stilles til disposisjon for å opprettholde opptaket.

–saken bør på nytt legges fram når punktene 1-3 er vurdert av administrasjonen.

Den 14. desember nedsatte administrasjonen et hurtigarbeidende utvalg med O. Junttila, H. Brækhus og P. Ivan som medlemmer. Paul Stray er sekretæren av utvalget som skal skape de forenklede opptakretningslinjene.

Med departementet i ryggen:

Studentene slåss for åpne universitet

Tendensen de siste åra har vært klar: Stadig flere fag ved våre universiteter blir lukket eller adgangsbegrenset. Studenter i Oslo, Tromsø, Bergen og Trondheim har med vekslende hell forsvart retten til lik utdanning ved å slåss mot denne utviklingen. Nå får studentene støtte fra uventet hold. Med bakgrunn i den nye Universitetsloven varsler Utdannings- og Forskningsdepartementet en mer restriktiv linje når det gjelder å gi dispensasjon til lukking. Universitetene må også innen 15. mars søke om å få opprettholdt allerede invilgede lukningsdispensasjoner.

Arve Bartnes og
Ole Jacob Hanssen (foto)

Departementets motiver kan i høy grad være vikarierende. I en tid med rekordartet arbeidsledighet er det beilelig å pynte på ledighetstallene ved å øke antallet studerende drastisk. Utstrakt bruk av lukking og adgangsbegrensning passer ikke inn i en slik plan.

Det er Utdannings- og Forskningsdepartementet som til syvende og sist avgjør om fag skal lukkes eller ikke.

Strengere krav

Departementet vil innen 15. mars ha en begrunnelse fra Universitetene på hvorfor de ønsker adgangsbegrensning eller lukking av forskjellige fag. I et rundskriv til landets Universiteter klargjør departementet sin tolking av de aktuelle paragrafene i Universitetsloven: Loven gir kun hjemmel for adgangsbegrensning pga. kapasitets- eller ressurshensyn eller ut fra en samlet vurdering av utdanning i landet (Sitat slutt). Dette stiller nye krav til begrunnelsen for lukking eller adgangsbegrensning. Tidligere har det vært så som så med argumentasjonen. Studentpolitikere vil gjennomgå argumentasjonen til aktuelle institutter nøye og påvise eventuelle svakheter. Holder ikke argumentasjonen mål vil vi anbefale Universitetsstyret å avvise søk-

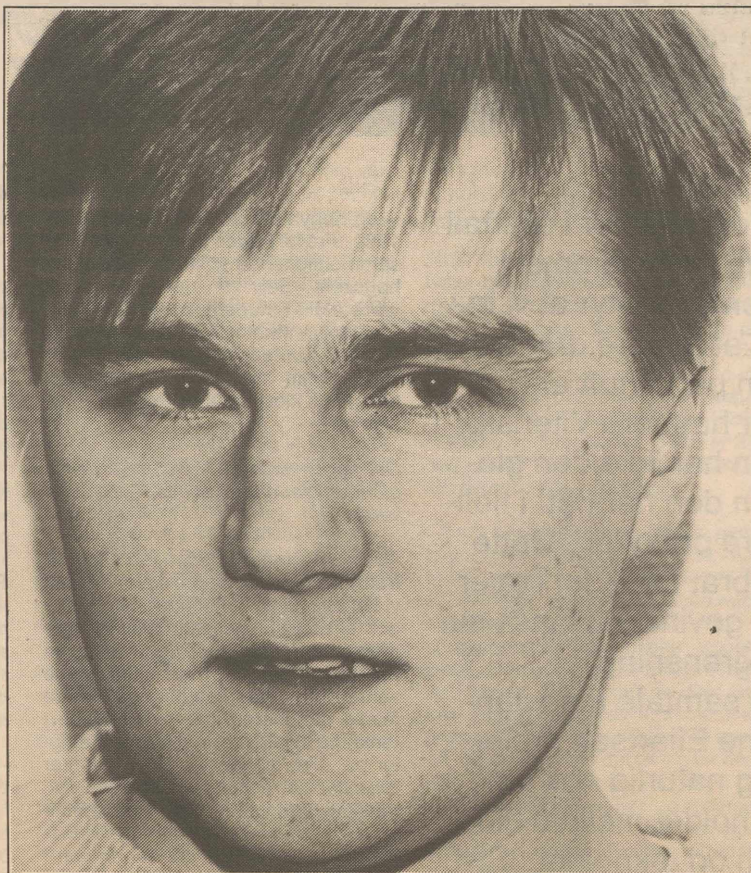
naden. Det er i Universitetsstyrene slaget om lukking skal stå, sier Eirik Malnes til Utopia. Han er en av studentrepresentantene i Universitetsstyret i Tromsø.

Pressmiddel

Et eksempel på at studentpolitikere i Universitetsstyret har støttet en velbegrunnet søknad om adgangsbegrensning er Juss: Studentantallet økte eksplosivt, samtidig med at ikke alle stillingene var besatte. Forholdene var rett og slett uakseptable. - Det vi ikke kan godta er når institutter og fag bruker trusselen om lukking som et pressmiddel til nye stillinger, slik det ble gjort på Offentlig politikk for å tiltvinge seg stillingsmidler fra statens sysselsettingsprogram. Studentene må ikke bli en uskyldig tredjepart i kampen for flere midler.

-Uaksepabelt

Eirik Malnes framholder prinsippet om lik rett til utdanning som et hovedargument mot lukking. - Alle som er kvalifiserte til et studium skal ha anledning til å begynne på det. Det er forkastelig at en del fag bruker karakterskalaen som grunnlag for om du kommer inn på hovedfag eller ikke. Med en grense på 2.7 vil du i realiteten stryke hvis du får 2.8, selv om karakterskalaen går til 4... En slik mekanisme for opp- tak har man ikke brukt i Tromsø før. Men hvis de aktuelle instituttene i Tromsø får det som de ønsker, vil det bli reali-

—Alle som er kvalifiserte til et studium skal ha rett til å begynne på det, sier Eirik Malnes.

teten på hovedfag i Offentlig politikk, Arkeologi og Lokalsamfunnsforskning, sier Eirik Malnes.

Ond sirkel

-En annen uheldig følge av lukking og adgangsbegrensning er at de aktuelle fagene skyver problemene over på andre. Hvis mange studenter som er motiverte for å begynne på juss ikke kommer inn der, begynner de på åpne fag, f.eks. Historie. Resultatet er at de åpne fagene får mange dårlig motiverte studenter, og dessuten overtar kapasitetsproblemen. Alvoret vises tydelig når lukking og adgangsbegrensning av ett fag ved ett Universitet også får konsekvenser for studentene ved de andre universitetene: I Oslo og Bergen lukket man Juss 2. avdeling. I Tromsø fryktet man derfor at de

som ikke kom inn i Oslo og Bergen ville søke seg til Tromsø, med nivåsenking som et mulig resultat. Etter anmodning fra Institutt for Rettsvitenskap lukket Universitetsstyret i Tromsø juss 2. avdeling også her. Med samme karaktergrense som i Oslo og Bergen. Denne søknaden er blant dem som departementet ikke har ferdigbehandlet, sier Eirik Malnes.

I Tromsø har stadig flere fag blitt lukket eller adgangsbegrenset de siste åra. Det er likevel håp for at studentene med departementet i ryggen kan klare å snu utviklingen: -Når departementet etter alt å dømme vil føre en mer restriktiv lukningslinje i framtiden er det en kjærkommen støtte til studentene, selv om våre motiver nok er forskjellige, sier Eirik Malnes.

Beklager budsjett-tabben

Studentrepresentantene i Teknisk budsjett-utvalg tar på seg ansvaret for den triste skjebnen til underposten Ekskusjoner/Studentreiser/Praksisreiser på årets budsjett ved Universitetet. I stedet for en økning på 385 000 kr ble økningen bare på 45 000kr, eller 1,9% mot planlagte 16,5%. I virkeligheten en nedgang på 2,1%, inflasjonen tatt i betraktning.

Midlene på underposten fordeles på de forskjellige instituttene, som igjen fordeler dem til studenter eller faggrupper som trenger økonomisk støtte til reising i forbindelse med forskning og studieprosjekter. Spesielt hovedfagstudenter nyter godt av midlene. Tredje-avdelingsstudenter på juss kan også få støtte over denne posten under praksisperioden.

Viktig utvalg

Teknisk budsjett-utvalg er et «tungt» og meget viktig utvalg ved Universitetet. Utvalget har

ansvaret for å planlegge budsjettet for hele universitetet og leverer sin innstilling til Universitetsstyret for godkjenning. Utvalget er sammensatt av representanter fra forskjellige grupper ansatte og studentene som har to medlemmer.

Studentrepresentantene har naturlig nok et særlig ansvar for at studentenes interesser ivaretas under budsjettarbeidet. Studentrepresentant Petter Jøstensen forsøker ikke å løpe fra ansvaret: - Vi sto ikke nok på under behandlingen av den aktuelle underposten. Hadde vi

gjort det ville vi temmelig sikkert oppdaget hva som var i ferd med å skje.

Misforsto mandat

I 1988 ble det nedsatt en egen komité for å vurdere kriteriene for fordeling fra den aktuelle posten.

-Tabben var at vi studentrepresentanter mistolket denne komitéens mandat. Under budsjettarbeidet i høst fikk vi innkalling til et møte i komitéen. Der sto det bl. a en henvisning til opprettelsen av komitéen hvor det het at «vi ble enige om at komitéen skal fremme forslag til fordeling av posten direkte for styret». Dette tolket jeg som at det var komitéens oppgave, og ikke TBUs, å innstille størrelsen på posten. På møtet oppdaget jeg så at TBU allerede hadde fastsatt en sum. Og at den dess-

uten var adskillig mindre enn forventet. I 1989 ble det nemlig foreslått å øke denne posten med 16.5% i 1990. Derfor hadde vi i utgangspunktet ingen merknader. Men når man ønsker å oppprioritere en bestemt underpost må man enten øke rammen på posten eller skjære jamt ned på de andre.

Siden vi i utgangspunktet var fornøyd med forslaget til underposten og trodde komitéen skulle fassette den endelige størrelse, sjekket vi ikke grundig nok. Derfor oppdaget vi ikke at denne posten var blitt minsket til fordel for en annen på et tidligere TBU-møte.

Det er vår feil at vi ikke sjekket at alt var i orden, beklager Petter Jøstensen.

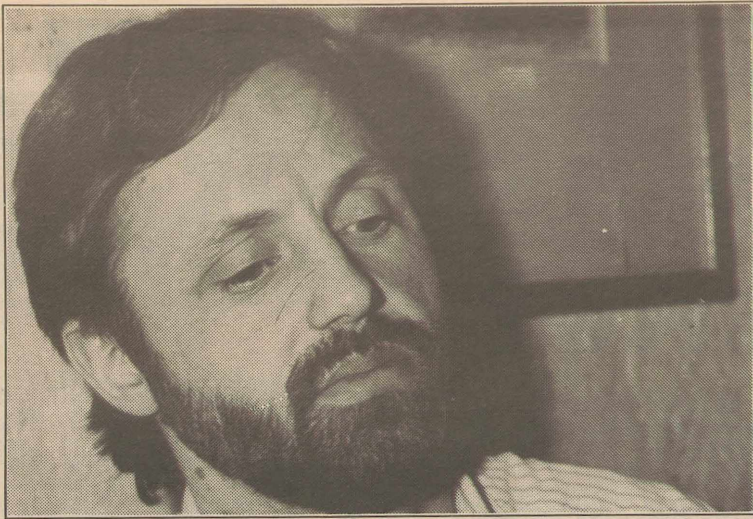
Prelatens hjørne

Kjære student, du der ja, med kaffekoppen og knekkebrødet, som ser så tankefullt ut i luften. Du er ikke det eneste menneske som tenker at fremtiden er en usikker størrelse. Vi er mange som har de samme følelsene. Tenk på alle de ubrukte mulighetene som tross alt gir seg i løpet av en dag. Nye medstudenter å bli kjent med, nye bøker å kaste seg over, et inspirerende miljø å leve i, men likevel en uro i sjelen og et par store spørsmål i bakhodet; hva skal jeg med all denne kunnskapen? Hvilken verdi har jeg som studentmenneske? Som tidligere student og belest menneske, rinner en liten historie meg i hu. Radikalle henger på hjørnet av Studentplassen og beskuer de unge studiner. Etter et lengre selvstudium utbryter han tenksomt: -enn om jeg skulle prøve å ta forberedende i år igjen. Slik beskriver Knøttene sin sitt forhold til studenter og akademisk dannelse. Dessverre stemmer nok dette med mange godfolks (les: mor, far, eller andre halvgamle skattebetalere) forhold til lang utdanning og studentenes liv ved Universitetet. Ansvarsløst og festlig er studentenes kall, for å omskrive en gammel sang. Da jeg lå ved fakultet i Oslo ved begynnelsen av de harde syttiåra da var det andre tider. En student var et samfunnsengasjert og tvers gjennom politisk vesen som leste flittig om formiddagene og gjerne okuperte hus, demonstrerte mot Vietnamkrigen eller drakk rødvin om ettermiddagene. Kort sagt livet var herlig og kampa var harde. Nå er husene revet, vietnamkrige slutt og rødvinene stiger i pris raskere en stipendandelen fra Lånekassa. hva har vi latt bli tilbake for dagens studenter? Kan man søke et miningsfylt liv i et samfunn hvor makteliten (68-erne) kappes om å skjære ned på velferdstilbudene, øke studiefinansieringen og selv har okkupert alle de interessante jobbene? For oss etablerte akademikere, er dagens studenter en trussel. Ikke så meget fordi de representerer en reell fare for vår postsosialistiske borgerlighet, men fordi de er et akademisk/velutdannet kraftpotensial som vi ikke har vært villige til å skape en fremtid for. Det er godt at studentene er idealistiske og late. Det er fint at de arbeider utenom studiene. Tenk at de må utdanne seg etter arbeidsmarkedet, og ikke som oss kunne velge fritt. Slikt blir ikke sagt, knapt nok tenkt, men et utdanningssystem uten akademisk frihet og økonomisk ryggrad forsterker ikke leselyst eller ledere for fremtiden. Takk for at du er her ved Universitetet i Tromsø kjære student. Uansett motivasjon og mer eller mindre klare studieplaner trengs nettopp ditt engasjement, dine ideer, ditt politiske mot og dine fremtidsdrømmer for at vår landsdel skal oveleve krisetider og dårlig økonomi. Her er du i alle fall i samme båt som alle som lever og virker nord for Polarsirkelen. Takk for at du vil kjempe deg gjennom et langt eller kort studium i en usikker tid. Det gir oss halvgamle en påminnelse om vår egen livskamp, og fyller oss med skrekkblandet fryd for det sannhetens øyeblikk når du skal utfordre vår kunnskap og vårt maktmonopol. Leve heltidsstudenten -lever vår akademiske Alma Mater, Universitetet i Tromsø. Se å kom deg opp på plassen din. Det er der det store kan skje, hvor kunnskapens lys kan frigjøre deg fra alle usikre tanker. Inntil du skal ha neste pause.

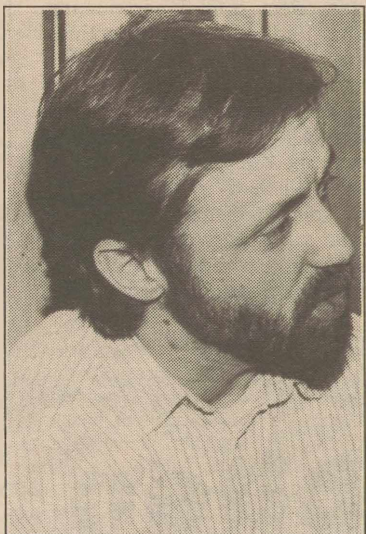
Ærbødigst Dagfinn Magnus
Pastor loci/o

F I L O S O F I

Teknologi
Fornuft
Samfunn
Estetikk

–Fornuften er i alle fall ikke brutt sammen, men det betyr at vi må ha et mindre dramatisk syn på fornuft enn vi har hatt før. Vitenskapen har ikke den glorien den har hatt i tidligere perioder. Dette er bra, fordi det ligger en gevinst i å innse sin begrensning. En samtale med Jan-Arne Eilertsen dreier seg naturlig nok om forholdet mellom filosofi og teknologi. Sist høst vant han en essaykonkurranse arrangert av Honeywell, om teknologi og framtid. Til daglig er han studieveileder i filosofi.

–Jeg begynte å studere filosofi rundt 1980. Fra før hadde jeg tatt historie og sammenlignende politikk på distrikthøgskole. Selv var jeg for ung til å være aktiv i studentopprøret i 1968. Men de sannheter som etter opprøret fremsto som oppløst og vedtatt, kanskje særlig marxismen-leninismen, kom mine filosofistudier som en reaksjon på.

Det ligger altså til filosofien å brytte gjennom sannheter som er oppløst og vedtatt.

–Dersom vi går til Platon, som legger fram sin filosofi gjennom dialogen, kan vi kanskje si det. Poenget med dialogen er at en i fellesskap skal komme fram til sannhet, og deri ligger det at en har brutt gjennom eventuelle falske sannheter. I dag fins det nok mange falske sannheter, gitt av ureflektert tenkning. Dette ser vi stadig eksempler på. For mange ex. phil-studenter føles det som et kultursjokk at selve vitenskapsbegrepet blir problematisert. Denne problematiseringen innebærer at en sår tvil om sannheten i vitenskapen, noe som føles vanskelig for enkelte. Denne refleksjonen over sant og falskt i vitenskapen er etter min mening en av de viktigste sidene ved ex. phil. Det å lære seg å forholde seg kritisk til såvel vitenskap som samfunn er viktig.

–Men det fins flere andre momenter... En kan for eksempel ta for seg Platons Gorgias-dialog. Denne dialogen, som etterhvert er blitt nokså gammel, gir oss en historisk innsikt ned i røttene på vår egen kultur. Og vår egen kultur, her formidlet gjennom historisk innsikt i filosofihistorie, er det viktig å ha kjennskap til. Kulturen er en del av vårt identitetsgrunnlag. I tillegg til dette inneholder Gorgias-dialogen problematiseringer som er aktuelle i dag. Tvilen og skepsisen som Sokrates formidler, kommer fram som et middel til å nå høyere erkjennelse. Som sosialt individ er en jo empirisk tvunget til å være konstruktiv. Hva er da sikkert??

–Dersom vi ser filosofihistorisk på dette, så vil vi oppdage at denne kritiske holdningen har gitt seg mange forskjellige utslag. Det mest kjente er kanskje den franske filosof og matematiker Rene Descartes' radikale tvil. Descartes ender opp med at det eneste sikre, er hans egen tvil –Cogito Ergo Sum. Den engelske filosof David Hume snur kanskje dette på hodet og sier at det eneste usikre er en selv.

1+1=2

– men det er i

Av Geir Runar Karlsen og Ole Jacob Hanssen (foto)

Ingen av veiene er særlig gangbare for videre tenkning. I dag ser en innen noen språkfilosofiske tradisjoner kommunikasjonsfellesskapet som det eneste sikre. Språket har vi med sikkerhet, og der er intet eksisterende bak språket. I språket ligger våre normer og regler gjemt. Derfor har en ut fra kommunikasjonsteorier kunnet lede teorier om menneskets sosiale tilværelse, samtidig som en har kunnet påberope seg logisk sannhet og sikkerhet i disse teoriene. *Er ikke dette vel ideelt –vi lever vel snarere i et voldsfellesskap enn i et kommunikasjonsfellesskap. Det nytter lite at en selv er logisk konsistent dersom alle andre ikke er det. Er ikke realitetene mer politikk og kuler enn filosofiske dialoger?*

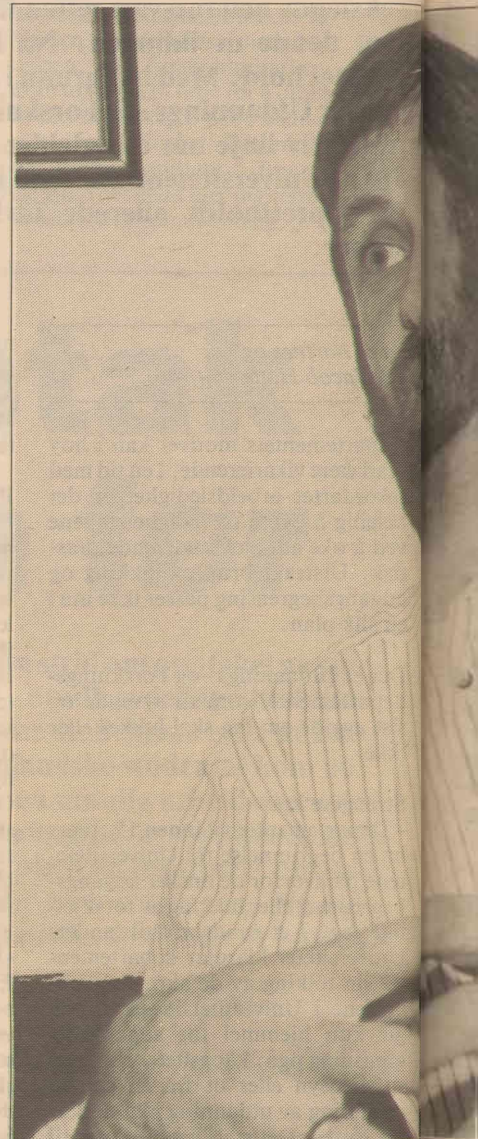
–Det kan en vel knapt nekte for. Men dersom en skal berge den menneskelige fornuft, er kommunikasjonsfellesskapet det meste vi har å falle tilbake på. I det å berge fornuften ligger det at en er villig til å bruke argumenter framfor vold. Om de sosiale realiteter peker mer mot vold enn mot argumenter, så er dette verst for menneskene. Enighet om det gode liv kan bare bli formulert gjennom kommunikasjon, og realitetene forandrer ikke dette faktum.

Når en leser filosofi kan en få inntrykk av at filosofene bruker svært virkelighetsfjerne eksempler. Analytiske poenger samles lettvinnt gjennom hårreisende eksempler. Hvorfor kan en ikke heller ta utgangspunkt i den grå hverdag når en skal filosofere?

–Jeg tror at for de fleste filosofer er et temmelig dypt samfunnsengasjement en vital drivkraft bak deres arbeid. Dersom vi går til Platon så tror jeg mye av hans filosofiske engasjement springer ut av en reell interesse for hvordan bystaten Polis skal styres. Dessuten er det i moderne filosofi nettopp den konkrete hverdag som er utgangspunktet for deres filosofi. Vanskelighetene ligger vel mer på begrepsplanet, fordi noen filosofer har et ugjennomtrengelig språk. Det skapes dermed en barriere mot et «folkelig» ordforråd. Dette er naturligvis negativt, men virkeligheten er ikke så lett, derfor kan heller ikke beskrivelsen av den –filosofien –være det.

Er filosofer nyttige for samfunnet?

–Her kunne en trekke frem flere ek-

sempler. Dersom vi ser på utviklinga i naturvitenskapen, kan dette bli klare. Siden grunnleggerne av moderne naturvitenskap, Galileo Galilei og Francis Bacon, så har målet hele tiden vært å få målbarhet og kontroll over naturen. Temaene målbarhet og kontroll går i dag igjen i mange sammenhenger. Vi kan kanskje si at dette gjennomsyrer vår tilværelse. Samtidig har teknologien en tendens til å gå sine egne veier, uten at den tar hensyn til brukeren, –samfunnet. Her har moderne moralfilosofi et sett redskaper som kan være nyttige til å reflektere nærmere over disse problemene. Vi nyter godt av naturvitenskapen på

«De intellektuelle er på lemenmao

«De intellektuelle er på lemenmarsj for å drukne seg i estetikkens hav»

Slik lyder, selvironisk, den redaksjonelle kommentar i tidsskriftet Agora's siste gigantiske nummer om estetikk (Nr. 2/3-89). Agora, som i følge den samme redaksjon, er Norges største og mest vitale filosofitidsskrift, drevet fram av studenter og magistre med mer eller mindre løs tilknytning til filosofien. Et rent fagfilosofisk tidsskrift dreier det seg imidlertid ikke om. Interessante og dyptlodgende artikler om andre emner; politikk, samfunn, knust, økonomi, sosiologi, historie, psykologi er emner som stadig finner sin plass i Agora. Antallet sider har vært i jevn vekst siden staten i 1984 og begynner etterhvert å bli ganske om-

fattende. Med sitt ovennevnte estetikk-nummer sprenget alle grenser. Estetikk-nummeret har blitt en svært tykk bok. Tilsammen 424 sider med tildels ganske vanskelig stoff. Ja, dere leser helt rett –firehundogtjuefire sider. Det skal visstnok være den største samlede utgivelse om temaet estetikk som noensinne har kommet på norsk. Dette forteller mye om den redaksjonelle dristighet, men avslører vel samtidig de bedrøvelige tilstander som alt for lenge har eksistert når det gjelder besinnelse og refleksjon over kunst. Noe som kanskje skyldes det forhold, flere ganger nevnt i de siste års debatt om det moderne, –at modernismen gikk Norge hus forbi.

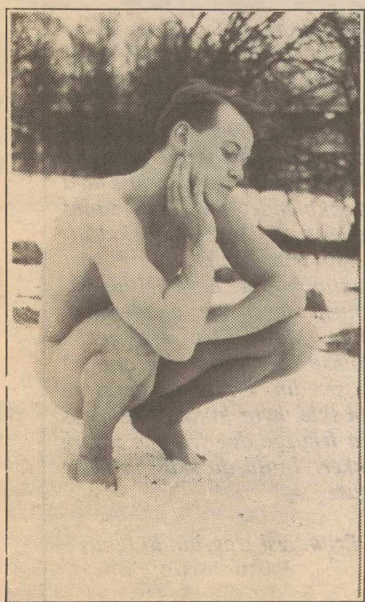
Tilstanden har i stor grad vært pre-

get av en dobbeltholdning overfor den frie intellektuelle og kunstner. En dobbeltholdning som ikke minst har vist seg i de siste 20-25 års debatt, hvor man i stor grad har vært opptatt av å komme med forsikringer om sin folkelige tilknytning. Ofte synes forfatterens bakgrunn fra Sauda eller Sunnmøre, om han har vært sjømann og tømmerhogger, eventuelt dro-sjefåfør, å være viktigere enn kvaliteten på verket. De form-messige forandringene og hva dette kan forelle oss innholdsmessig om kunsten, har i stor grad vært oversett. Samtidig synes det fra kunstnerenes egen side å mangle forståelse for at man kan mislykkes i det man gjør. Dette kompenseres vanligvis gjennom forsikringer om sosial bakgrunn og den gode vilje.

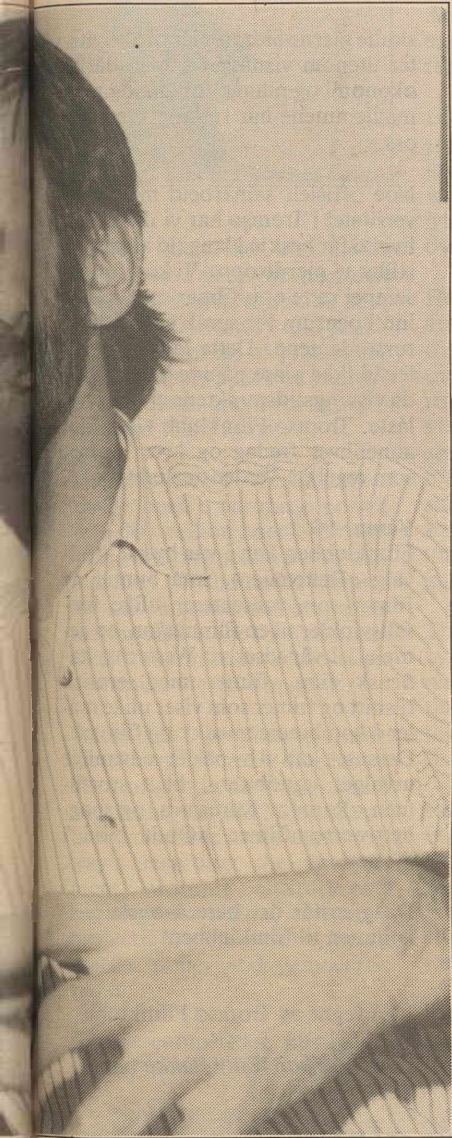
Flogstad

To av bokanmeldelsene i ovennevnte utgivelse av Agora kan leses som variasjoner over dette tema. Begge anmeldelser er viet Kjartan Flogstads kunstnerbiografi om Claes Gill: «Portrett av et magisk liv».

Anfinn Åslund tar bladet fra munnen gjennom sin karakteristiske av sekstiåttergenerasjonens intellektuelle. Vi kan lese at Flogstads tekster -har vært for hellige å regne for mellomlagsintellektuelle med proletarbakgrunn fra industrielle småsteder og som nå har havnet blant et urbant og selvhøytidelig borgerskap, hvor de føler seg fremmede. Flogstads bøker har vært identitetsskapende og oppbyggelige for denne gruppen av arbeideristiske oppkomlinger

ie alltid like morsomt

vikling, kan vi ikke risikere at folk behandler hverandre som ting, og ikke som selvstendige, frie og likeverdige individer?

–Det er klart at dette er en tankegang som er ganske gjengs i dag. Det skulle bare mangle at vi skulle være nødt til å inngå i følelsesmessige utvekslinger med mannen på bensinstasjonen.

Sant nok, men når skillet mellom det nære og det fjerne blir brutt ned, må jo dette på sikt få katastrofale konsekvenser. Vi kan i dag se at det i flere land vokser fram generasjoner av kriminelle. Foreldre handler strategisk og «byt-tende» selv overfor sine barn. Resultatet er barn som knapt kjenner følelser, men ren byttetenkning. Dette er altså helt greit? Er mennesket bare en kjøttklump –uten følelser?

–Dette har kanskje noe med at pengenes uttrykk, byttet, smitter over i nære sosiale relasjoner. Skillet mellom å gi et barn omsorg og det å betale husleien inngår i en total kalkulasjon om hva som er best for den enkelte –egoet –å gjøre. Dersom vi går til det gamle Hellas, var en der opptatt av «Det Gode Liv». En var opptatt av at livet skulle ha en mening. Dette var grekerne bevisst på, og dermed ble det mulig for dem å leve et mer «høyverdig» liv en vi gjør. Med «høyverdig» mener jeg at deres tilværelse antakelig var mer meningsfull enn vår tilværelse. Grekerne hadde et telos, altså et meningsfylt mål i livet. I dag, i en sekularisert og kommersialisert kultur, er teloset i høy grad borte for mange. Dette er naturligvis trasig.

Du sier at dagens samfunn er preget av mangel på telos. Dersom vi tar den vestlige kultur –streversamfunnet –så finnes det et telos for mange i det. Mange betrakter det som et meningsfylt mål i livet å bli for eksempel banksjef. I et kosmos av bankierer er teloset å bli banksjef. Dette er da mer enn vanlig handlingsregulerende normer. Og det innebærer også en etikk, fordi den er fylt med mening. Individet blir jo her sett i en total, kosmisk sammenheng.

–Vel, dersom jeg skulle gå med på å kalle dette et telos, ville jeg si at det var et degenerert, eller sekularisert telos. Litt av hemmeligheten med teloset er koblingen mellom filosofi og religion. Ser vi historisk på dette, vil vi se at det i den europeiske og greske filosofien alltid har vært mange filosofer som har lagt vekt på det religiøse aspekt ved tilværelsen. I religionen blir jo individet betraktet som «gitt» av Gud, altså et Guds skaperverk. Derfor har individet

verdi. I en sekularisert kultur som vår, faller dette bort. Dessverre er det lite diskusjoner mellom norske teologer og filosofer. Norske teologer er mer konservative enn sine åndsbrødre –og søstre i f.eks. Danmark. Spør du meg, mener jeg at teologer og filosofer burde samarbeide mer. Det er plass til begge. Religion og filosofi er så å si søstre i ånden. I dag, hvor den analytiske holdningen og utforskningen av naturen er dominerende for vitenskapen, skapes det et åndelig vakuum for mange mennesker. I perspektivet må vi se bevegelser som f.eks. New Age. Disse bevegelsene leter etter det uforklarlige for å berge plass til troen. Det er på tide å innse at vi i tilværelsen trenger noe å tro på, og dessuten at den enkeltes eksistens blir plassert i en meningsfylt helhet. Dette behovet må de nyreligiøse bevegelsene ses som et svar på.

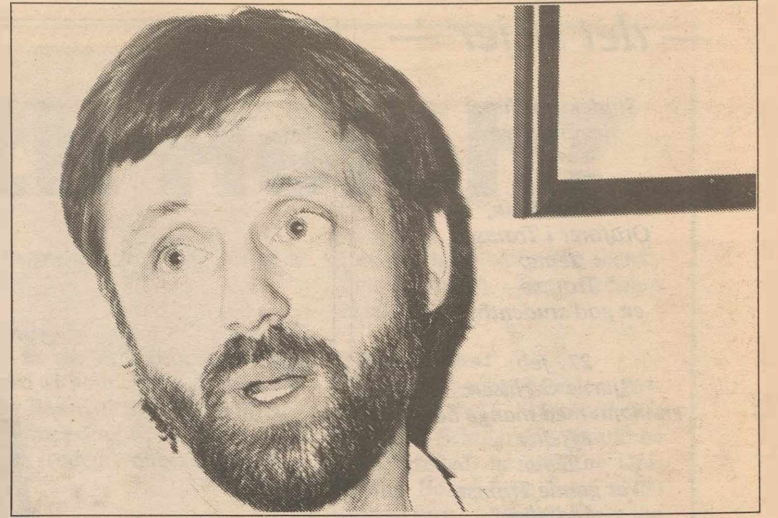
–være det.

Er filosofer nyttige for samfunnet?

–Her kunne en trekke frem flere eksempler. Dersom vi ser på utviklinga i naturvitenskapen, kan dette bli klare. Siden grunnleggerne av moderne naturvitenskap, Galileo Galilei og Francis Bacon, så har målet hele tiden vært å få målbarhet og kontroll over naturen. Temaene målbarhet og kontroll går i dag igjen i mange sammenhenger. Vi kan kanskje si at dette gjennomsyrer vår tilværelse. Samtidig har teknologien en tendens til å gå sine egne veier, uten at den tar hensyn til brukeren, – samfunnet. Her har moderne moralfilosofi et sett redskaper som kan være nyttige til å reflektere nærmere over disse problemene. Vi nyter godt av naturvitenskapen på mange områder, men den har mange uante bivirkninger som den ikke har forutsagt. Disse blir vi tvunget til å ta med på kjøpet, og det er ikke bestandig morsomt.

Vi lever i dag i et samfunn preget av lønnsarbeid og et pengehushold. vi inngår i mange sosiale relasjoner hvor vi bytter bort deler av våre intellektuelle evner mot eksistensmidler. Samtidig er dette sosiale relasjoner som fungerer som årsak-virkning-relasjoner. Vi kan inngå i en samhandling uten å legge følelser i den. Dette preger mange relasjoner i samfunnet. Er ikke dette en farlig utvikling, kan vi ikke risikere at folk behandler hverandre som ting, og ikke som selvstendige, frie og likeverdige individer?

–Det er klart at dette er en tankegang som er ganske gjengs i dag. Det skulle

bare mangle at vi skulle være nødt til å inngå i følelsesmessige utvekslinger med mannen på bensinstasjonen.

Sant nok, men når skillet mellom det nære og det fjerne blir brutt ned, må jo dette på sikt få katastrofale konsekvenser. Vi kan i dag se at det i flere land vokser fram generasjoner av kriminelle. Foreldre handler strategisk og «byt-tende» selv overfor sine barn. Resultatet er barn som knapt kjenner følelser, men ren byttetenkning. Dette er altså helt greit? Er mennesket bare en kjøttklump –uten følelser?

–Dette har kanskje noe med at pengenes uttrykk, byttet, smitter over i nære sosiale relasjoner. Skillet mellom å gi et barn omsorg og det å betale husleien inngår i en total kalkulasjon om hva som er best for den enkelte –egoet –å gjøre. Dersom vi går til det gamle Hellas, var en der opptatt av «Det Gode Liv». En var opptatt av at livet skulle ha en mening. Dette var grekerne bevisst på, og dermed ble det mulig for dem å leve et mer «høyverdig» liv en vi gjør. Med «høyverdig» mener jeg at deres tilværelse antakelig var mer meningsfull enn vår tilværelse. Grekerne hadde et telos, altså et meningsfylt mål i livet. I dag, i en sekularisert og kommersialisert kultur, er teloset i høy grad borte for mange. Dette er naturligvis trasig.

Du sier at dagens samfunn er preget av mangel på telos. Dersom vi tar den vestlige kultur –streversamfunnet –så finnes det et telos for mange i det. Mange betrakter det som et meningsfylt mål i livet å bli for eksempel banksjef. I et kosmos av bankierer er teloset å bli banksjef. Dette er da mer enn vanlig handlingsregulerende normer. Og det innebærer også en etikk, fordi den er fylt med mening. Individet blir jo her sett i en total, kosmisk sammenheng.

–Vel, dersom jeg skulle gå med på å kalle dette et telos, ville jeg si at det var et degenerert, eller sekularisert telos. Litt av hemmeligheten med teloset er koblingen mellom filosofi og religion. Ser vi historisk på dette, vil vi se at det i den europeiske og greske filosofien alltid har vært mange filosofer som har lagt vekt på det religiøse aspekt ved tilværelsen. I religionen blir jo individet betraktet som «gitt» av Gud, altså et Guds skaperverk. Derfor har individet verdi. I en sekularisert kultur som vår, faller dette bort. Dessverre er det lite diskusjoner mellom norske teologer og filosofer. Norske teologer er mer konservative enn sine åndsbrødre –og søstre i f.eks. Danmark. Spør du meg, mener jeg at teologer og filosofer

burde samarbeide mer. Det er plass til begge. Religion og filosofi er så å si søstre i ånden. I dag, hvor den analytiske holdningen og utforskningen av naturen er dominerende for vitenskapen, skapes det et åndelig vakuum for mange mennesker. I dette perspektivet må vi se bevegelser som f.eks. New Age. Disse bevegelsene leter etter det uforklarlige for å berge plass til troen. Det er på tide å innse at vi i tilværelsen trenger noe å tro på, og dessuten at den enkeltes eksistens blir plassert i en meningsfylt helhet. Dette behovet må de nyreligiøse bevegelsene ses som et svar på.

Det åndelige tomrommet du snakker om kan også ha andre årsaker. Mennesket i dag har mange empiriske erfaringer som en burde lære av. Historien som dommer over fornuften bør være en god læremester. Etterkrigs-generasjonen påberoper seg at den bygde opp Europa fra å være en rykende ruin- haug til å bli et velferdssamfunn. Tilsynelatende er dette riktig. Men i løpet av de siste femti årene har mye blitt lagt i ruiner i den vestlige verdens dype, fremskridende fotspor. Det kan vises til en pågående miljøkatastrofe som er så truende at det er urealistisk å tro noe annet enn at jorda vil bli ubeboelig i nær framtid. Vår Felles Økologiske Død nærmer seg raskere enn vi liker å innse. Vi har også sikkerhetspolitiske spenninger som fortsatt er svært ustabile. På størsteparten av jorda dør tusener av sult hver dag. Etterkrigs-generasjonen har rasert verden og satt den inn på et fatalt spor som det kanskje ikke er mulig å komme ut av, –i stedet for å gjøre vår planet til et stadig bedre sted å leve. Dette viser at fornuften ikke er så sterk som vi trodde den var. Tvert om, mennesket må egentlig være et utilstrekkelig vesen, intellektuelt sett. Hvorfor ikke tilpasse oss vår egen dumhet? Hvorfor virke fornuftig når det empirisk kan vises at vi overhodet ikke er det?

–Fornuften er i alle fall ikke brutt sammen, men det betyr at vi må ha et mindre dramatisk syn på fornuft enn vi har hatt for. Vitenskapen har ikke den glorien den har hatt i tidligere perioder. Dette er bra, fordi det ligger en gevinst i å innse sin begrensning. Aristoteles snakker om den gyldne middelvei. En kunne kanskje si at fornuften er en mellomting mellom det idiotiske og det guddommelige, eller det vanvittige og det geniale.

mange områder, men den har mange uante bivirkninger som den ikke har forutsagt. Disse blir vi tvunget til å ta med på kjøpet, og det er ikke bestandig morsomt.

Vi lever i dag i et samfunn preget av lønnsarbeid og et pengehushold. vi inngår i mange sosiale relasjoner hvor vi bytter bort deler av våre intellektuelle evner mot eksistensmidler. Samtidig er dette sosiale relasjoner som fungerer som årsak-virkning-relasjoner. Vi kan inngå i en samhandling uten å legge følelser i den. Dette preger mange relasjoner i samfunnet. Er ikke dette en farlig ut-

for å drukne seg i etikkens hav»

–proletaravkom fra utkant-Norge i sosial og geografisk eksil». Fløgstads siste roman før biografien om Claes Gill, «Det 7. klima», har imidlertid ikke hatt den samme integrerende kraft og er dermed ubehagelig lesestoff for den småborgerlige intellektuelle med arbeiderbakgrunn. Den gir ikke samme mulighet for identifikasjon. For Åslund er biografien en skuffelse selv om den skal være et framskritt for denne type sjanger i Norge.

Skuffelsen bunner i bokens rekonstruksjon av en typisk «fløgstad-helt slik de ble bygd opp og fikk fungere før det 7. klima».

Knut Stene Johansen har lignende ironiseringer over den typiske vestlandsintellektuelle i sin anmeldelse med den talende titt «Længsel etter adel».

Om det onde

Hovedtyngden av de 424 sider er imidlertid viet generell estetikk gjennom oversettelser av deler av verkene til sentrale klassikere som Platon, Kant, Hegel, Nietzsche og nyklassikere kunne man vel kalle dem, som Adorno, Derrida og Deleuze. - Resepsjonsteoriens sentrale figur, nålevende Hans Robert Jauss, gir i sin avskjedsforelesning som professor et tilbakeblikk på teoriens ukjente historie tilbake til middelalderen. - Karl Heinz Bohrer, en kunst-teoretiker som har blitt mer og mer kjent de siste ti år, skriver interessant om det Onde som estetisk kategori. Det onde er en kategori som viser tilbilibelsen og forandringen ved et viktig trekk i den moderne kunst siden romantikken: kunstens allianse med djervelen; den negative og disharmo-

niske, undergravende karakter; dens uvilje mot å tilpasse seg og være trofast mot den foreliggende virkelighet; dens hang til kritikk av samfunnet gjennom den fantastiske framstilling av det destruktive, gjennom fokusering på øyeblikket, på her og nå, i stedet for den tradisjonelle og klassiske orienterte kunsts framhevelse av det evige og uforgjengelige.

Det perverse, det heslige og det groteske

Disse motivene ved den moderne kunst har Bohrer gjort til gjenstand for en omfattende undersøkelse i løpet av de siste årene, spesielt gjennom verkene «Plötzlichkeit» og «Die Kritik der Romantik». - Et brennpunkt i Bohrer framstilling er kunstens ideologikritiske funk-

sjon, den kritikk av samfunnets selvforståelse gjennom kritikk av filosofiens, vitenskapens og det common-sensiske menneskesyn. Samfunnet har vegret å ta inn over seg begjæret, det perverse og heslige, det groteske og onde. Gjennom kunsten blir dette aspektet ved mennesket gjort til en urdrift, en grunnleggende drift på linje med viljen til det gode. (I denne forstand har vel også Fløgstads romaner som Åslund ironiserer over, vært tradisjonelle og harmoniserende, smigrende og kosmetiserende overfor småstedsnorge.) Det vesentlige i det moderne, sett fra dette perspektiv, er den moderne kunstens framvisning av hvordan både det gode og onde er bundet til fantasien, til imaginasjonen, til innbilningskraften og dermed vist hvordan det

onde har med menneskets språk-lighet å gjøre; med falskhet, løgn, forstillelse, uærlighet. Gjennom sin arkeologiske utgraving av sjelens og kroppens mørke sider, den driftsmessige side, viser den moderne kunst hvordan det onde, perverse, groteske, heslige har sin opprinnelse i fantasien forsøk på å overvinne den fantasifulle undertrykkelse av driftslivet; hvis fantasifullhet overgår det meste. Disse aspektene ved den vestlige kulturs oppdragelse har ikke minst vært den sveitsiske psykoanalytiker Alice Millers fortjeneste å avdekke. Hitler og nazismen blir den mest groteske og fantasifulle utslag av denne motstand mot begjær og drifter: Mennesker som skjebnemessig er fanget inn av barndomsoppdragelsens kyniske undertrykkelse av barnets driftsliv.

Owe Steen-Hansen
Universitetslærer i filosofi

Agora kan bestilles fra: AGORA, Institutt for filosofi, Postboks 1024 Blindern, 0315 OSLO 3, eller kjøpes på Akademisk Kvarter.

— det skjer —

Studentsamfunnet
arrangerer:

20. feb.
Erlend Rian,
Ordfører i Tromsø.
Tema:
Tromsø -
en god studentby?

27. feb.
Bjarne G Nilsen,
en mann med mange borr
i fjellet.
Tema:
Var gamle Tromsø
så idyllisk?

6. mars
Pål «Superpål»
Stensås, redaktør i
«Bladet Tromsø»
Tema:
Avisene -
gapestokk i moderne
tid?

Alle kåseriene
finner sted på Student-
huset kl 21. 00.

Generalforsamling
i Studentsamfunnet
22. febr. i Hovedgården
2. etasje kl.20. 00.
Møt opp!!!

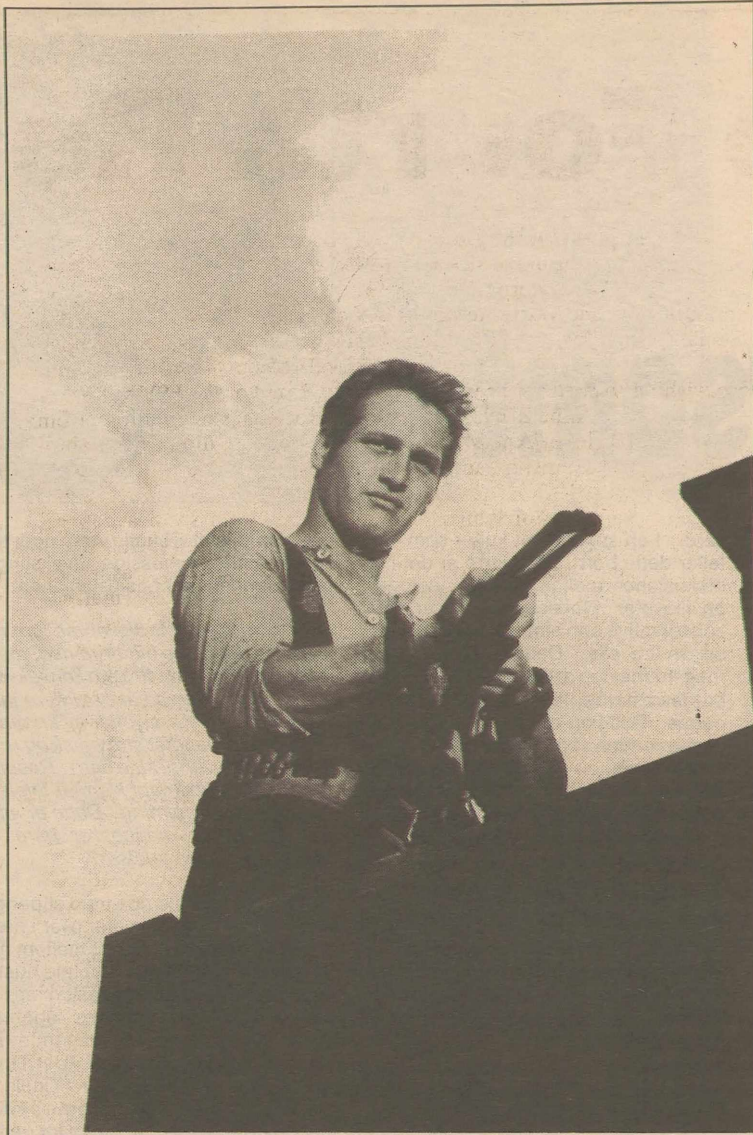
Tromsø Kristelige
Studentforbund:

Tirsdag 27. feb.
Generalforsamling
Rektor Steensgt. 21,
kl 19. 00

Søndag 11. mars
Skiitur fra Tønsvika

Helga 16.-17
Miniseminar
Ikke andre hender
enn våre
Universitetet i Breivika,
ISV

Tirsdag 20.
Kirkens forhold
til naturvern
Universitetet i Breivika,
ISV

Paul Newman i *Billy the Kid* senere på våren viser viser filmklubben enda en
legendarisk westernfilm *Ondt blod*, western.

Filmklubben viser:

Fredag 23. 2.
84 Charing Cross Road

Lørdag 24. 2.
Le Bal

Lørdag 3. 3
Rosso

Fredag 9. 3.
Fool For Love

Lørdag 10. 3.
Silverado

Lørdag 17. 3.
9 1/2 Weeks

Fredag 23. 3.
Billy The Kidd

Visning lørdager 14. 30
Fredager 18. 30

**«Ondt blod» i
filmklubben**

Tromsø Filmklubb er et kulturtilbud til hele byen, det har vist seg at særlig studentene setter pris på klubbens aktiviteter. Disse går i hovedsak ut på å vise filmer som kinoene av ulike grunner ikke setter opp.

Filmklubben fungerer således som et supplement til den lokale kino, og har et utmerket samarbeid. Bl. a. stilles Verdensteateret til filmklubbens disposisjon.

Medlemsklubb

Visningene er lukkede, dvs. at man må være medlem for å få kjøpt billett. Det er imidlertid en smal sak. Man kjøper ganske enkelt medlemskort for et semester før visningen. Lukkede visninger er et av konsesjonsvilkårene, og kan ikke fravikes. Dessuten gir det Filmklubben noen fordeler når det gjelder filmvalg. Vi kan for eksempel ta inn filmer fra utlandet, og dermed tilby filmer man ellers ikke ville ha fått vist i det hele tatt.

Bredt repertoar

Tromsø Filmklubb prioriterer ikke bare «rar» og tung film. En del av oppgaven er riktignok å bringe spesielle filmopplevelser som ikke passer inn i den ordinære kinos repertoar, men det settes også gjerne opp kommersielle filmer med bred appell, dersom kvaliteten holder mål. Alle filmene presenteres i vårt medlemsblad som er gratis for medlemmer. Dessuten har Filmklubben et mangeårig samarbeid med Studentradioen, og omtaler hver torsdag kveld påfølgende helgs film eller filmer.

Godt miljø

At Filmklubben kan virke miljøskapende tviler vi ikke på. Vi i styret

skulle gjerne bidratt mer til aktiviteter utenom visningene, men dårlig økonomi og mangelfull dialog med medlemmene har så langt hemmet oss.

Noe offisielt samarbeid med Universitetet i Tromsø har vi ikke, men hvis vi får beskjed lang tid i forveien stiller vi gjerne opp. Vi kan for eksempel sette opp filmer som passer inn i pensum for språk eller litteraturstudentene. Dette lar seg imidlertid ikke gjøre på noe kort varsel, da visningstidspunktene er noe fastlåste. Tromsø Filmklubb viser film annenhver fredag og hver lørdag, som regel på Verdensteateret.

Våren -90

Filmklubben kan i vår by på et utvalg «Deltemaer», små bunter av filmer som presenterer ulike innfallsvinkler til en filmnasjon, en generell. I vår viser vi: Westerns, italiensk film, filmer med erotisk tilsnitt og filmer som viser ulike måter å kombinere musikk og film på. Dessuten kan vi by på det sedvanlige utvalget «godbiter», bl.a. storfilmene «Ran» av Kurosawa, og spaghettiwesternfilmen «Ondt blod i Westen».

Da gjenstår det bare å ønske velkommen til filmklubben!

På vegne av Tromsø Filmklubb,

Thor Willy Bakke

Viltre glefs

Et viltert glefs mot generaler og annet svada, som fortalt av Arne Hauge.

De funker fint, skal jeg si deg.

Ett eneste ett kan slå ut hele Murmansk! Men russerne ville da ikke finne på å bombe Tromsø av den grunn? Åneida. Russerne er nemlig domme! Så det gjelder å skremme dem a la Spielberg.

Fårnsen har greie på menneskelige følelser.

Natos siste trekk i avskrekkingstrategien er verd en kommentar: Oppruste og skremme så inn i helvete at russerne må bruke all Pravda til å tørke seg med. Så får de ikke lest avisa, og blir ennå mer ignorante og domme. Og så -dette er genialt! - blir de ennå lettere å skremme enn før. O. s. v. -ad infinitum.

Hvert skuddår kommer det en eller annen jubel-idiot eller student og stiller spørsmålsteget ved hele greia. For en tosk. For et uvett! Klart vi må ha nøytronbombe og angst. klart vi må ha hær-verk og strategi. Kan'ke lure på om det er

umoralisk å snakke om megabodies (Antall millioner studenter drept i A-krig.) For være grenser for tankeløs kommunisme!

Og friken, -han får så det suser. Fårnsen er raskt på pletten med velfundert artikleri. Avisene renner over av hets mot den stakkars kron-dusten. Spaltekilometre om trusler fra øst og sør og hytt og pine. Farer her og farer der. Angst bak hvert gjerde. Ville kommunister og sinn-syke raketter. «Atomralleforsvar-bombefareMurkangelskishav-båtubåt...!!» Informasjonssekretærer og pressetalsmenn er fårnsens sterkeste forsvar og beste teknologiske oppfinnelse. NASA's avdeling for robot-forskning sies å ha bidratt med sentrale deler som hjerne og kjef. Fårnsen vet å forsvare seg. Fårnsen er gøy! Selv om dritten burde vært henlagt av hensyn til Rikets anstendighet....

Fårnsen er funny!

Jeg er ingen sleip og sedat student. Derfor har jeg, som alle andre studenter av den noble rase *menn!* - vært i fårnsen. Under sesjonen tok jeg i så det lukta møkk i shortsens, klinte til med 9 på fysisk. Og 5 på syn.

«Svarte!» -Der gikk F-16 karriera i svart. Kan'ke be russerne vente til man har skrudd inn full-kontaktlin-sene. Krevs blikk av diamant for å svirre omkring med i de øvre lag av atmosfæren, Med voldssomme G-krefter og «speed jeans.»

I stedet søkte jeg på marinens macho-anstalt i Bergen. Ville dykke sinnsvakt djupt og skyte hav-russere med harpun. Snorkel-klubben på Håkonsvern lot seg ikke imponere. Sjøl om jeg ga attester med fres i. A-kurs og lap-pen.

Jeg endte opp i et sjumanns-knappetelt pokkerivold inne i Porsangerfjorden. «Helvete!»

Men det var et jeg ble lempa av sersjant-kurset. Sikkerhetsoffisere ville ikke klarere meg. Kunne ikke sleppe inn folk som hadde demonstrert i Stilla. Fikk være grenser for kommunisme! *SPION!!* brølte'n, og ba meg reise til helvete. Jeg dro til Steinkjer-sannan.

Dog lot fårnsen meg bli korporal! Fikk to striper og ansvar for et lag. Og for et lag! Kun skrubb. Alle de kommunistene som hadde blitt sparket av sersjant-kurset. En hadde banket inn tenna på en kis -Straffdomt. En hadde oia med noe dynamitt og greier. Og så var der et par som hadde bestemødre

med AKP-ml fasinasjoner -lempa ut med ræva føre.

Fårnsen vet å plukke folk. Og der sto jeg, med to striper og forfrosne tær.

I ødemarka i Finnmark. 135 grader under kokepunktet -og kuling stive- re enn det mandigste lem. Aldri har jeg ønsket så sterkt å stige i gradene.

GRU-en er noe for seg sjøl. Grunn-trustninga. Alt hva en kriger trenger. Feltflaske (vannet holdt ca. null). Bajonett,- til å stikke i øyet på russere. Ekstra magasiner,- så du kan skyte fler russere. Gass-masse,- så du kan fortsette å drepe russere selv om de nervegasser deg. Kartmappe,- så du kan finne russe-re, så du får drept dem. Feltspade,- til å banke russere flate. Og endelig -soldatens stolthet -AG-3'ern! Til å skyte russere og annet ekkelt. AG-3'ern skulle være så blankpusa at Blærums verste bil-fantast ville gårs i misunnelse. Fårnsen vet å skape holdninger til det viktige her i livet.

Manøver er gøy! Skalle omkring i skogen i x-antall døgn. Skyte med rødfis, skremme vannet av lokalbefolkning og andre kreaturer. Søple til uttadelvete! Kose seg med kanonnedslag og hogging av skog. Rase rundt i åttetall på leting etter russere. Kjøre landskapet til grøt i flotte bande-vogner og Tigertanks. Brøle som menn, pisse som menn, tenke som menn. «AAAAANGRIIIIIIP!!!!» «FÅÅÅ OPP FAAAAARTAAA,»

«SAAAAATAAAN!!!!» - «SKYYYYYYYYYYYYY!!» Fårnsen vet åssen man forsvare seg.

Ved juletider fikk vi ordre om å bruke møblemanget i dagligstua så røfft som mulig, så det ble større bevilgninger neste år.

En gang lå vi på øvelse i 5 døgn, -og fikk ett brød.

En annen gang lå vi på øvelse i 13 timer, -og fikk ni brød.

«Dø sjanten? -å ska vi gjørra me alle brøa?»

«Hiv dem!»

Fårnsen vet å bruke ressurser.

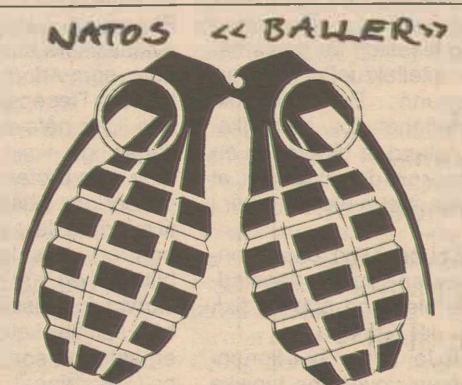
En kompis hamstret kaffeposer som ble til overs etter øvelsene, -da han hadde 14 stykker beskyldte de ham for tyveri og stjal alt sammen. Fårnsen vet å oppmuntre til initiativ.

En major drakk seg dritings og lagde kvalm på vaktrommet -i dag er han oberst.

En syk menig sovnet på vakt med 40 i feber. Han sitter ennå i kakebu. Fårnsen vet å vise ansvar.

Og disse grøtnissene skal skalte og valte med liv og helse!?

Passe på at ikke befolkninga blir drept?? Du snakker om verden! Men skitt au, -gøy er det lell. Noe må vi da ha igjen for tonnevis av skattepenger. De kaller det strategi, jeg kaller det kokelibæ. Og Fårnsens fårnsen av nord-norge er virkelig gøbbale greier. Særskilt morsomt er det at de lager muligheter for å ta ned atom-bombefly på Langnes.

EEC — The Fourth Reich?

The debate over the European Economic Community (EEC) in Norway has remained along economic lines. Henrik Broberg writes that the EEC also has political, institutional and ideological aspects.

Broberg feels that the media have done a poor job of providing unbiased information about the EEC's history and possible consequences of joining the EEC. He sees a lack of analysis of the effects upon average citizens and their rights.

The intentions of the EEC have always been a European power, with 300 million people, a common government and a common judiciary. With France, Germany and international corporate monopolies at the forefront, the EEC's commission and cabinet determine the development.

While EEC proponents name the «four freedoms» — free movement of goods, services, capital and labor, the EEC also maintains standards lower than Norway's regarding the environment, working environment, security and health, consumer protection, social welfare, immigration policy and democratic rights.

Intense competition has led to animal abuse, food additives,

genetic manipulation and hormone and drug use to increase productivity, and member states have begun to resemble police states, with resisting parties being repressed.

1+1=2
-but it isn't always as fun.
Science doesn't enjoy the glory it had in the past. This is good, because there is profit in realizing our limits. Utopia has interviewed Jan-Arne Eilertsen, who this fall won an essay contest by Honeywell about technology and the future.

Eilertsen's education includes history, comparative politics, and philosophy. His philosophy studies were a reaction to the «truths» which became accepted following the student activism in 1968.

He points to philosophical dialogue as a vehicle to break through false truths and reach the real truth, dating back to Plato. There is too little reflective thinking today. For example, ex-phil students are often taken aback by the analysis of science and its methods. It is difficult for the simple to accept the doubt which surrounds science. Eilertsen feels that exactly this analysis is the most important part of ex-phil.

The doubt and scepticism expressed by Socrates can facilitate a higher realization in regards to culture as the foundation of our identity, and the problematics which surround that.

Come to us!
Stig Brun, Marit Fosen and Anne Bruvold want a lot of friends. They are with the Friendship Union for Foreign Students, and help foreign students become familiar with Norwegian culture.

The group began as a part of the Social Counsellor's office, but the group has now become self-administra-

ted. There are hopes that the group can include not just the university's, but also the city's international community, says Ane Marie Hektoen, Social Counsellor.

Those wishing to participate in the group can contact Anne Bruvold at Nordlysobservatoriet or Ane Marie Hektoen at Studentsamskipnaden.

The Foreign Student Union is an organization to which all foreign students can turn with questions, complaints and suggestions. The FSU office is located on the second floor of hovedgården, next to the bookstore. Members of the FSU may also be reached by phone at (4)4852.

A ski course for foreign students which began with a classroom session on Tuesday the 13th will continue over the next several weeks. The participating students hope to find themselves well prepared for a ski weekend March 31st and April 1st. The FSU and the social counsellor's office, sponsors of the course, considered charging potential observers an entrance fee for the entertainment. Logistics, however, made this impossible. So if you can find the course...

Planning for the International Days has begun. The Fest will be preceded by a day of cultural films and seminars and will fall on March 23rd. Persons with contributions are ur-

ged to contact the FSU office at (4)4852.

A victory
Early in the fall, Studieavdelinga decided without consulting the University Board or the FSU to discontinue processing of inquiries from foreign students direct from abroad.

In a memo from studieavdelinga, too many inquiries and the Flatin report were named as reasons for the action. The amount of mail was a result of difficult circumstances, such as civil war in Sri Lanka. Also, says the memo, «jungletelegrafene» was sent out by friends and family of foreign students now in Norway. The Flatin report's proposal to reorganize the admissions procedure was an additional reason for the discontinuation.

After finding out about the decision, the FSU fought it. It met with Jorunn Bye, Foreign Student Advisor, and demanded that the case be considered before the University Board on November 30th. Ms. Bye informed the FSU that letters in reply to inquiries had already been sent out saying that admission for fall 1990 had been stopped. She agreed, however to take up the case before Board.

At the board meeting, it was decided unanimously that studieavdelinga must resume processing of inquiries. At this point, 150- 200 letters containing admissions material have been sent out.

Ms. Bye had hoped to have more time to focus on future changes, but for the time being would simply like an assistant to help when admission applications begin coming in.

The FSU is content with the reversal of studieavdelinga's original decision, but hopes that future deci-

sions will not involve the secrecy under which this decision occurred.

I didn't Know!
The Total case has been lost. After Dean Ole D. Mjøs said that the Total Scholarship should be discontinued, he and the University Board have done a 180 degree turn. —I didn't know the development within the Total case, claims Mjøs. The students, meanwhile, feel ridiculed.

After first in October declining the scholarship, the Board then went against the two student representatives and accepted the scholarship on January 17th. In this they have discontinued the boycott of oil companies involved in South Africa.

The scholarship «doesn't affect» students, says Mjøs. He discovered this more than six months after a July meeting between Paul Stray and Total in which the scholarship was changed to one for researchers at the doctorate level. This was covered in the October 1989 issue of Utopia, and Mjøs apparently still didn't know.

By Maureen Kidd

Summary in English

Støtte- midler

Universitetets studentforeninger kan søke på Studentrådets støttemidler for 1990.

Søknad må være Studentutvalget(SU) i hende før 8. mars.

Adressen er:
SU, UiTø,
4. byggetrinn i
Brevika,
9000 Tromsø
Støttemiddel-
reglementet kan
fåes ved hen-
vendelse til SU-
kontoret,
tlf: 44 202

ENDELIG ER KATALOGEN HER

60 norske kulturtidsskrifter
servert på ett brett

Leter du forgjeves etter grundige artikler i dagsavisene?
Ønsker du mer aktuelt stoff enn det du får i en bok?
I tidsskriftene finner du stoffet du ikke finner andre steder.

Fyll ut kupongen og få katalogen NORSKE KULTURTIDSSKRIFTER 1990 GRATIS hjem i posten!

Ja, jeg ønsker katalogen NORSKE KULTURTIDSSKRIFTER 1990 GRATIS tilsendt!

Navn.....
Adresse.....
Postnr.....
Poststed.....

(SKRIV TYDELIG! BRUK GJERNE BLOKKBOKSTAVER)

Kulturtidsskriftene holder deg orientert om:

Litteratur
Billedkunst
Husflid
Teater
Film

Rock
Klassisk musikk
Jazz
Filosofi
Religion
Historie
Samfunns-
spørsmål
Fredsarbeid
Miljø
Kvinnesak
Og en masse andre temaer...

Kan sendes ufrankert i Norge Adressaten vil betale portoen.

SVARSENDING
Avtalenr. 129 000 / 219H
Norsk Tidsskriftforum
St. Olavs plass postkontor
0130 OSLO 1

Det internasjonale språket

–Esperanto skal verne små kulturer og små språk, og kan medvirke til mer bevissthet omkring sitt eget språk. Språket er laga slik at det skal være enkelt å lære. Alt skrives slik det uttales.

Det er Marianne Lund som sier dette. Hun er med i Esperanto-gruppa på Universitetet.

Av Britt Bakkehaug og Ole Jacob Hanssen (foto)

Marianne Lund har praktisert Esperanto i flere år, og har også undervist i språket.

–Esperanto er bygd på andre språk, forteller hun. Ordforrådet kommer hovedsaklig fra europeiske språk: Latinske, germanske og slaviske språk. Grammatikken er ikke så europeisk, men mer lik en del asiatiske språk (tyrkisk, kinesisk).

Et internasjonalt språk

–Ordforrådet består i stor grad av ord som brukes internasjonalt. Antallet ord som må læres er sterkt redusert. Esperanto har en mer systematisk bruk av for- og etterstavelser enn i andre språk. Det er svært mange muligheter til å sette ordene sammen. Rent oversettelsesmessig betyr det at en kan få teksten så nært originalen som mulig.

Esperanto feira i 1987 100-årsjubileum. Den tyske øyenlegen Ludwik Zamenhof ga i 1887 ut ei lærebok kalt «Internasjonalt språk». Dette var starten på en lang prosess hvor det som begynte med noen enkle regler og ei ordliste i dag har blitt til et levende språk.

Kontakter over hele verden

Esperantistene holder kontakten med hverandre over landegrensene. Det finnes lister over esperantister som tar imot besøk av folk på reise: Skal en ut å reise et eller annet sted i verden, kan en ta kontakt med noen på den lista, for overnatting eller andre praktiske ting.

Marianne var i vår på besøk i Murmansk. Der bodde hun hos en «esperanto-familie». Marianne forteller at det finnes mange esperantister på hele Kola-halvøya. Her på berget er vi imidlertid ikke særlig ivrige etter å lære oss Esperanto:

–Norge er et ganske anglicisert land, med mye innflytelse fra engelsk kultur. Her tror en at alle snakker engelsk, men det er slett ikke riktig. I mange land, i for eksempel Afrika, er fransk andre-språket. I øst-europa er det tradisjonelt russisk. Dette forandrer seg etter hvert som historia endrer seg. «Store språk» holder veldig på sine fordeler. De sørger for opplæring i sine respektive

språk, noe som kan ha både positive og negative sider. Ofte kan en se dette som et forsøk på å gjøre sitt eget språk til et verdensspråk. I dagens situasjon er det naivt å tro at av supermaktenes språk kan bli verdensspråk.

Hvordan er utbredelsen av Esperanto ellers i verden?

–Det er vanskelig å si. Norge, Østerrike og Albania er nesten på bunnen. I Kina er det stor fremgang for Esperanto. Den kinesiske staten satser stort. De holder på med å bygge opp et internasjonalt universitet i Beijing hvor studenter fra hele verden kan komme for å studere på Esperanto. Ellers finnes Esperanto i Brasil, Iran, Japan, Korea, litt i Afrika, i øst-europa og i Sovjet.

UNESCO kom i 1985 med oppfordring til medlemsstatene om å få Esperanto med i undervisningsplanene for skoler og universiteter. En del universitet rundt i verden underviser i Esperanto. De siste 20 årene har det skjedd et stort fremskritt:

For 25 år siden var det mindre enn 30 universitet som underviste i Esperanto, men for 3 år siden var tallet steget til 167.

Behovet for Esperanto

Men trenger en egentlig Esperanto? En regner med at det i verden snakkes omkring tre tusen språk. Esperantister hevder at det virkelig trengs ett felles andre-språk, fordi for noen er engelsk «verdensspråk», for andre fransk, tysk eller spansk.

Marianne snakker varmt for nytten av et internasjonalt språk og forteller at det for henne er like lett å uttrykke seg på Esperanto som på norsk:

–Esperanto er et fleksibelt språk, og jeg kan si ting på mange måter. Det som også er viktig er at ingen av partene skal stille språklig svakere enn den andre, noe som Esperanto motvirker siden det er et «andre-språk». –Det finnes en slags esperanto-kultur: En snakker med hverandre på Esperanto, synger, skriver dikt, romaner, og så videre.

–Norge blir regna som et av de beste landene i Europa på engelsk: Mange kan gjøre seg forstått, men behersker ikke språket godt nok. De vet ikke om det de sier er riktig eller ikke. Jeg kan for eksempel ikke vite om det jeg sier på engelsk er riktig eller ikke. Det er ingen behagelig situasjon. Men på Esperanto kan jeg reglene, og vet dermed om det jeg sier er riktig selv om jeg ikke har sagt akkurat den setninga før.

–For mange i land utenfor Europa kan det være vanskelig å lære seg engelsk. Esperanto er lett å lære, og krever mindre ressurser enn engelsk. Det kan være en god ide å lære Esperanto i utviklingsland, også av hensyn til at en del av disse landene har vært «underlegne» kolonier under Frankrike, England, og så videre.

Esperanto-klubber

Det finnes esperanto-klubber over alt, forteller Marianne. Så også i Tromsø. På Universitetet er det en egen klubb som avholder kurs stort sett hvert semester.

Er Esperanto lett å lære?

–Det er ikke gjort på «null komma null» å lære Esperanto. Det er jo tross alt et nytt språk å lære. Som i andre ting avhenger det av hvor mye en leser. Noen lærer Esperanto brukbart i løpet av et år. Men allerede etter et halvt år er det sjans for at en har lært såpass at en kan praktisere språket.

De som har blitt nysgjerrige og enten vil starte på esperanto-kurs eller vite mer om Esperanto kan kontakte:

Marianne Lund
Prestvannet studentbolig, A 122
9000 TROMSØ
eventuelt, Institutt for språk og litteratur, russisk hovedfag.

eller:
Norsk Esperanto-Forbund
Olaf Schous vei 18
0572 OSLO 5
Telefon: 02-35 08 94

Pengene — eller livet!

Av Arne Hauge

LIVET... Den som klarer å lese denne boken –uten å kjenne fortvilelse og redsel, skal få den høyt oppskattete betegnelsen «ekte mannfolk!» For det er nemlig

BOK den vestlige den vestlige mannskulturs herjinger Dammann beretter om i sin siste bok.

En stadig pågående utplyndring som snart sender vår vakre klode på den kosmiske skrap- haug. Tellus dør! Det er snart over.

Dammann snakker om livet, vårt og våre barns liv som nå trues av et uttall selvskapte katastrofer. Alt er forurenset. Havet, luften, jorden, –til og med atmosfæren lider under våre groteske krav til vekst og velstand. I første del ramser han opp –en uendelig rekke av katastrofer og kombinasjoner av katastrofer (negative økologiske interaksjoner). Det er fortvilende lesning. Men om et tema alle må kunne. Om livet som dør.

Pengene

Med kunnskap skriver han om vekst sirkelen, som er et slikt dogme at de færreste statsstyrere tør tenke på alternativer. Men nettopp det *må* vi gjøre! Og det haster, vi har omkring ti år på oss. Ti år på å snu utviklingen.

Kan vi klare det? Å fundamentalt endre et økonomisk system bygget på evig vekst gjennom evindeligg konkurranse. Vi aner et snev av

pessimisme hos Dammann. Tiden –tiden er så forbannet knapp!

Men folk flest vil ha endring. Folk flest setter miljøet over luksus, folk flest vil ha trygghet, nærhet, kjærlighet til hverandre. Det som til syvende og sist har verdi. Det vi kaller livskvalitet. Og den kan sjelden eller aldri kjøpes for penger.

Folkeviljen hindrer ikke forandring. Det vi mangler er bl. a. politikere som tør tro på folk flest. Som tør kjempe for det nye økonomiske systemet –bygget på samarbeid og ansvar.

Intet annet kan hjelpe oss. For det er en myte å tro på vekst som middel mot miljøødeleggelse. Det er en myte å tro at vi kan kjøpe oss fri fra vår vonde situasjon. Det er en myte å tro at u-landene noensinne kan få det bedre –uten en omlegging i vesten. Dammann tar knekken på disse mytene, han tar knekken på vekstøkonomien, og dens uhyre primitive menneskebilde.

Konkurranse.... Et begrep –en institusjon, som står for fall. Hundrevis av nyere undersøkelser viser det samme:

Konkurranse senker så og si enhver prestasjon!

Vekst... Et system, som ser ut til å trekke oss med i fallet. Overalt på kloden ser vi det samme. Veksten er ikke lenger til gode –den dreper oss.

Veivalget

Hva kan vi gjøre? Tre korte sider er tilegnet dette spørsmålet. Og ikke uten grunn, for svaret er enkelt.

Enkelt, men desperat vanskelig å få gjennomført. Det er nemlig kun en ting som virkelig kan nytte: **Total samfunnsomlegging i vesten!**

Den enkelte kan hjelpe til ved å forstå. Den enkelte kan, ved siden av miljøengagemang, vise politikerne at hun/han ønsker endring. Den enkelte kan vise dette ved politiske valg, og ved å gi ideelle organisasjoner tyngde bak sine krav til samarbeid og ansvar for natur.

Helt nytt og utrolig spennende er det å lese om det faktum at jordens første sivilisasjoner har bygget på det universelt **kvinnelige!** Dammann refererer til boken «The Chalice and the Blade» (omtrent-

lig:«divskilden og sverdbladet») –av amerikanske Riane Eisler. Boken har fascinert antropologer og historikere, idet ikke engang forskere kan kalle den verdiløse antagelse. den Den kjører seg inn som en kile i det mannlige synet på historie.

Og denne «gylaniske» (kvinnelige) kultur synes å ha vart i nær **tredivetusen år!** Så overtok mannen. Makten ble satt i fokus.

Utplyndring og voldtekt ble satt i system.

Dammann øyner et håp i Riane Eislers bok, idet han skriver, sitat: «I kontrast til denne... (mannlige samfunnsordning) stiller Eisler den **gylaniske** samfunnsordning som følger av full kjønnslikestilling og respekt for de verdier begge halvparten av menneskeheten står for. Gylaniets hovedprinsipp er partnerskap og aksept for begge kjønners rett til utfoldelse. Troen på konkurranse om makt og eiendom erstattes av en interesse for samarbeid, deling og omsorg for natur og medmennesker. I et gylani er idealet ikke en fri

het for den sterke, men **likenett til frihet** for alle. (Og naturen oppleves ikke som et middel for mennesker, men som en ukrenkelig verdi i seg selv.» Sitat slutt.

Syvåringen og eventyret

Dammann skriver med følsom penn. Hans kjærlighet til naturen, barna og hans egen syv år gamle sønnesønn –gir ham sorg. Han er redd. Framtiden bringer ikke mye håp, ikke for de små og svake, ei heller de sterke.

Dammann ber oss kjempe for at eventyret kan fortsette.

Ber oss ta ansvar –ber oss velge. For hvem har mot til å fortelle syvåringen at eventyret er slutt. Hvem har mot til å møte den lilles blick –og si –at verden er over. Det er svært sent på jorden, men vi **kan** la eventyret fortsette, hvis vi velger rett. Pengene eller Livet....

Pengene eller Livet!

Bok, 188 sider
Innbundet, kr.:
Erik Dammann.
Dreyer forlag, 1989.

MUSIKKPROGRAM FEBRUAR/MARS 1990

- Søn. 25.2. *Sunday Rock Night m/Mr. West goes East og show*
 Man. 26.2. *The Walter Trout Band -blues*
 Tir. 27.2. *The Walter Trout Band -blues*
 Tor. 1.3. *Anne Grete Preus med band*
 Søn. 4.3. *Nordisk Jazz -jam -Gøran Ulanders High society og STETT*
 Tir. 6.3. *David Chocron og Dag Stokke*
 Tor. 8.3. *Internasjonal Kvinnedag -arr.*
 Lør. 10.3. *Jazz -Cafè kl. 13.00*
 Søn. 11.3. *John Scofield -Jazz*
 Man. 12.3. *Stephen Acles -blues og rock*
 Tir. 13.3. *Stephen Acles -blues og rock*
 Søn. 25.3. *Lille Kulturhus -show med flere band/artister*
 Ons. 28.3. *Jokke og Valentinerne*
 April/25. *Tre Små Kinesere*
 Mai/13. *Dum Dum Boys*

NATTROCK hver fredag - NATTMIX hver lørdag

NB! Vær tidlig ute -unngå kø.

Brasserie

STORTORGET 2
9000 TROMSØ
TLF.: 083 - 89 730/89 731

*NY ITALIENSK MENY
med mange rimelige og spennende retter*

Prøv for eks.:

*PENNE RIGATE MED OKSEKJØTT
OG PESTOSAUS
KR. 54,-*

*BRASSERIBIFF MED
KRYDDERSMØR, PASTA,
BRØD OG SMØR
KR. 85,-*

*DAGENS MIDDAG HVER DAG TIL
KR. 69,-*

*Vi har åpent fra kl. 15.00 til 02.00
man/tor og til 04.00, fre/lør.*

VELKOMMEN!

KLIPP UT KLIPP UT KLIPP UT KLIPP UT KLIPP UT KLIPP UT KLIPP UT

Studentpresten informerer:

PROGRAM VÅREN 1990

I middelalderen var det én prest pr to hundre mennesker i Norge. Alle visste hvem presten var og kunne kontakte ham etter behov. På Universitetet i Tromsø er det én prest på fire tusen studenter pluss ansatte. Det sier seg selv at presten må informere på en direkte måte for at alle som har behov for ham skal vite hvem han er, og hva han har å tilby. Derfor denne «enkle» annonse til alle troende, søkende, tvilende eller religiøst interesserte mennesker ved vår ærverdige institusjon.

Fredagsmesser

annet hver fredag arrangerer studentpresten kveldsgudstjenester i 'elverhøy kirke. Etter gudstjenesten er det kveldsmat. Alle studenter og ansatt er hjertelig velkomne.

Vårens program går som følger:

- Fredag 23. feb - Fredagsmesse
 Onsdag 28 feb - Askeonsdagsmesse
 Fredag 9. mars - Fredagsmesse
 Fredag 23. mars - Fredagsmesse
 Fredag 20. april - Fredagsmesse
 Fredag 4. mai - Fredagsmesse
 Fredag 18. mai - Fredagsmesse
 Helgen 8 - 10 juni - Fredagsmesse, semesteravslutning

Åpen gruppe

For alle som er interessert i å diskutere tro, kirke, religion, fag eller andre beslektede tema, inviteres dem til gruppesamtaler med studentpresten. Ta kontakt med presten for nærmere info hvis du er interessert.

Åpent hus

Hver tirsdag inviteres studenter til åpent hus hjemme hos studentpresten i Jonas Lies gt. 13. Der kan du få kveldsmat og møte andre studenter i et hjemlig miljø.

Lunch-gruppe

Hver onsdag fra kl 11.00 - 13.00 samles vi på studentprestens kontor, IMR A-105 (Inne i IMR-biblioteket). Lunchpakken fortæres og vi samtaler om løst og fast. Alle studenter er velkomne. Et åndelig pustehull i hverdagen.

Seminar

I månedskiftet mars/april arrangeres det et seminar med tema selvmord. Fagfolk og tenkere fra byen innleder og deltar i debatt om dette alvorlige, og dessverre økende problemet. Nærmere info følger senere.

Formiddagsmesse

Hver torsdag kl. 12.00 er det nattverdmesse i kapellet i Teoribygget. Alle studenter og ansatte ved De medisinske institutter er velkomne. Vi spiser mat etterpå i kantina. Presten er til stede på Teoribygget for samtaler hele torsdagen.

Kontortid

Prestekontoret i Breivika finner du på rom A-105 i IMR-biblioteket. Det er åpent tirsdag og onsdag 10.00 - 12.00, og fredag 10.00 - 14.00. Presten er tilstede for samtaler, sjelesorg, personlige, sosiale eller andre problemer. De som ønsker teologisk eller annen faglig veiledning kan også ta kontakt med meg på kontoret. Velkommen!

Tlf: 44 097 (kontor), 58 065 (priv.)

Jeg er din prest, og er til for deg!

Dagfinn Magnus, Studentprest

Dagfinn Magnus

Støtter studentene

I Utopia nr. 9/89 er det trykt et intervju med studentpolitikeren Tor Ødegård om studentenes organisasjonstilhørighet.

I intervjuet avlegger Tor Ødegård også Akademikernes Felle-sorganisasjon (AF) er par visiter. Vi som sokner til denne organisasjonen kjenner oss imidlertid ikke helt igjen i det bildet Tor Ødegård tegner av oss, og der vi fremstår som en organisasjon som ikke støtter opp om studentenes kamp for å bedre sine kår, og som i det hele tatt er uinteresserte i studentenes levekår.

Disse påstandene er, for å si det rett ut, ikke i samsvar med de faktiske forhold. AF har full forståelse for at studentenes levekår i senere år er blitt betydelig forverret, og organisasjonen ønsker å medvirke til, og har medvirket til, at disse kår blir forbedret. Når en tar i betraktning at den langt overveiende del av studentene i sitt senere yrkesaktive liv havner som medlemmer av AF-tilsluttete fagorganisasjoner, ville det da også være høyst besynderlig om AF ikke hadde sin interesse innrettet mot studentene.

Det var et håndgripelig bevis på dette da AF's formann, Harry Martin Svaboe, stilte opp på stand sammen med studentene under de demonstrasjoner som tidligere i år ble gjennomført for å peke på nødvendigheten av at studentenes betingelser ble bedret.

Også AF-foreningene i Tromsø og deres medlemmer er sympatisk innstilt til studentenes interessekamp, og dette ble det da også gitt uttrykk for i november. Det at støttehenvendelsen kom litt i seneste laget, og at det var en viss uenighet med hensyn til de kampmidler som skulle taes i bruk, førte til at AF's støtte ikke fikk den direkte utforming som begge parter utvilsomt ville ønsket. Men dette er et rent teknisk spørsmål som vi med sikkerhet

vil klare å rydde opp i ved neste korsvei. Rent prinsipielt står intet til hinder for full og helhjertert støtte fra AF's side overfor studentenes interessekamp.

Konkret har dette gitt seg utslag også i at det nå er åpnet for adgang for studenter til å bli medlemmer av en rekke av AF's medlemsorganisasjoner til gunstige kontingentrater.

Således kan studenter nå bli medlemmer av Tromsø Forskerforening, som er den største av de foreninger som organiserer det vitenskapelige personale ved Universitetet i Tromsø. De er her ved hjertelig innbudt til å nytte seg av denne mulighet.

I intervjuet med Utopia propagerer Tor Ødegård sterkt for at studentene skal slutte seg til Landsorganisasjonen. LO er utvilsomt, slik Ødegård bemerker, en slagkraftig organisasjon. Men det bør i denne sammenheng ikke legges skjul på at enhver organisasjon vil preges av sin medlemsmasse. Ser vi på studier og akademisk arbeid, da ser vi også at LO aldri har hatt særlig tilslutning av arbeidstakere med slik bakgrunn. Derfor har denne organisasjonen, av helt naturlige og innlysende grunner, heller ikke vært særlig opptatt av å fremme disse gruppens interesser. Tvert i mot må det vel kunne sies at LO ikke så sjelden har forfektet en lønns- og beskatningspolitikk som har stått i strid med akademikergruppene interesser.

I det store og hele er det AF-foreningene som har kjempet fram akademikergruppene lønnskrav, og som fremdeles gjør dette. Det er kjensgjerninger som er verdt å huske på når man skal bestemme seg for organisasjonstilhørighet.

Jan Brodal
hovedtillitsmann

Forskere er ikke ålreite dyr

Av Arne Hauge,
Leder interessegruppa for miljøvernstudier ved universitetet i Tromsø.

Hvor stor er ikke kontrasten mellom barnet som spør: «Hva er det dere gjør med vår framtid?» - og forskeren, som med rynkede øyebryn avgir sitt svar: «Vi må forske mer». Det siste betyr: «Vi må ha mer midler» D.v.s. penger.

Idag står vi med en klode som dør mellom hendene våre. Er det ikke da naturlig at en spør seg, hva kan gjøres? Hvorfor skal dødsangst relativiseres vekkt! Forskerne burde da vite, ja i hele tatt alle med høyere utdanning og kloke hoder!

Disse menn av vitenskapene, hva er det de forteller folk?

At vi må forske mer. At vi må være klar over «kompleksiteten». At vi må ha beviser. Ta hensyn til faget. Være objektive. Kalde. Slik ber forskerne oss, på sitt umiskjennelige fagspråk, å dyrke Vitenskapen. Den Høye Gud. Selv skal de stå som

yppersteprester. Sørge for at påbe-len ikke opponerer.

Og når ofringen er over, tar de intet ansvar. De mangler moral. I flere hundre år har det vært slik, og aldri verre enn i dag. Teknologi har vi fått -i noe nær overdose. Økonomi har vi, vitenskapelig fundert. Jeg velger å kalle den regulær kannibalisme. Forsvar har vi blitt velsignet med. Moderne, vitenskapelig -selvforsørgende. Som kreft, inntil døden.

Dessuten har vi fått miljø«problemer.» Som en liten bi-virkning ved den vitenskapelige teknologi. Men det gjør ikke noe, ifølge forskeren, for problemene vil teknologien ta seg av.

De kaller det utvikling. Og disse dystre menn finner sin intellektuelle orgasme ved tanken på den.

Når skal folk kunne tro på seg selv? Tro på følelser, handle ut fra følelser. For følelser er også viten. Forskeren ber oss objektivisere dem vekkt. Derfor lytter vi aldri til barna, for de er kun følelser. Derfor lytter vi sjelden til de «frustrerte» husmødre, for de er følelser og intuisjon. Den harde vitenskap vil stå milevidt unna slikt.

Ved universitetet i Tromsø holder det til forskere. Fysikere som forteller at ozon-laget lever i beste velgående. Botanikere som torpederer miljø-satsing, for det kom ikke deres avdeling til gode. Filosofer som ikke tror på handling, fordi de kan(t) ikke nok. Økonomer som ber oss utrydde hvalen, for den spiser torsken vår. Nye økonomer som ber oss utrydde torsken, for den spiser silda vår. Medisinere som ser søvnproblemer som det største problemet i nord. Økologer som lurer på om det ikke er for lite rein på Finnmarksvidda. Og en forskningssjef ved Forut, som hevder at han ikke tror miljøvern er særlig viktig.

Og vi, blir beordret om å være tålmodige. Men det føles ikke riktig, for vi tilhører en annen generasjon, en annen verden. Vi tilhører en verden der det haster. En verden der troen på forskere endres til forakt.

De utretter ikke annet enn å be folk gå i flokk, til ikke tro på sitt eget sunne folkevett -og sin sorg. Over naturen som dør.

Tvilsom glede

Sosialdemokratisk studentforbund (SSF) i Tromsø har hatt den tvilsomme gleden av å lese gjennom brosjyrer, hjemmelagde sådanne, utgitt og spredt av Tromsø Konservative Studenterforening (TøKSF).

I disse trykksakene blir det benyttet et språk og en argumentasjon som man ellers må 50 år tilbake i historien for å finne maken til. La oss nevne i fleng:

«All makt til de røde fyrster»
(Om dagens studenpolitikere)
«Også vi når det blir krevet»
(M/bilde av Kong Olav)

«Giften i samfunnsmaskineriet»
(Om «sniks-sosialisering»)
«Ideologiske frontkjempere»
(Om seg selv!!)
«Den mannen har bløffet før, og man bør være på vakt»
(Om Tor Ødegård)
«Når man forskjellsbehandler mennesker gjør man det eneste naturlige, altså i samsvar med naturlovene»
«Knus LO-veldet»
«Den typiske samfunnsviter (som jo er rød»
(Om ISV-studenter)
«Den rett-troende elite»
(Om Studentutvalget/NSU)

«De røde faller i dass»
«Noen av oss synes Høyre er et halv-sosialistisk parti»
«Denne røde høyborg»
(Om UITø)
«Den lille gruppen sosialistromantikere»
(Om studentpolitikere)

SSF i Tromsø ønsker med dette å markere stor avstand til Tromsø Konservative Studenterforening, og slår med dette fast at ethvert politisk samarbeid med det sittende styre i TøKSF synes umulig.

Styret, SSF

Legg ned NSU — gi studentene pengene

Organisasjonskurs

Sosialdemokratisk Studentforbund (SSF) arrangerer organisasjonskurs på Universitetet helga 23 til 25 februar.

Lørdag skal Nils Aarsæther -Forut (EF-motstander), og Torkel Sandegren -SSF (EF-tilhenger) snakke om Nord-Norges og studentenes situasjon i og utenfor EF.

Søndag tar vi opp studiefinansiering og studentvelferd, og generelt om SSF's ideologi.

Det kommer deltakere fra Trondheim, Bodø og kanskje Alta.

I tillegg til mange fra Tromsø. Så

her ligger det an til høylydte og livlige diskusjoner.

Hvis du har lyst til å være med på kurset, eller vil vite mer om SSF, så kan du kontakte Gro Blix Andreassen (ISV), eller Svein Erik Thomassen (medisin). Eller du kan komme innom oss på studentkontoret i hovedgården (ved siden av Akademisk Kvarter).

Her kan du prate med oss på tirsdag mellom 17.30 og 19.30.

Styret.

Studenter mot EF

Organisasjonen Studenter Mot EF i Oslo (SMEO) ble dannet på et åpent møte på Blindern 2/11 1989. Organisasjonen har som formål å samle studenter i Oslo

området til diskusjon om den norske tilpasningspolitikken til EF. Videre skal SMEO organisere Oslo-studentene til kamp mot et norsk EF-medlemsskap.

Studentutvalget -populært kalt SU, består av de ivrigste sosialisme-forkjemperne blant studentene. Det er sosialisme de vil -ikke studentdemokrati. Dette viser blant annet deres innbitte kamp mot den vanlige students innflytelse, gjennom å tviholde på sine «HovedAllMøter» - ja, endog boikotte punktet om urnevalg i velferdsloven for studenter de siste år.

Nå er det ikke noe nytt for frie mennesker at sosialistene motarbeider representativitet og demokrati. Men det er nok ukjent for de fleste studentene i Tromsø hvordan disse samme kreftene oppkaster seg til representanter for studentene i Tromsø -for det gjør de faktisk. De bygger nemlig sin legitimitet på et såkalt aktivist-velde dvs. HovedAllMøtet, ikke representativt demokrati (frie valg, urnevalg). Parallelt med sosialismens globale avkledninger sitter derfor våre lokale, «uskyldige» sosialistspirer fortsatt trygt overskrevet over studentmassens ansikter.

Vi biter til
Uten ubehagelige opplevelser for mange enkeltindivider er det ofte umulig å kaste av seg uretts åk -stort eller lite. Men historien viser

også at bevisstheten om felles interesse mot sosialismens kvelertak før eller senere kan bety det frigjørende grep -forhåpentligvis ikke for sent. Foreløpig innrømmer noen av de minst totalitære maktssosialistene ved Universitetet at noe er galt ved «organiseringen av studentdemokratiet i Tromsø». Det er likevel liten grunn til å regne med noen oppgivelse av maktmonopol eller innføring av representativt demokrati til studentenes egne «representerende organer i Tromsø» Det er nemlig først når sosialister blir virkelig presset av en hevende masse, at safta renner ut av dem. Og så stort er vel strengt talt ikke det praktiske spørsmålet her, kun det grunnleggende demokratiske prinsipp. Når vel 30 studenter, som overveldende flertall (pr. def. studentmassen i Tromsø) 30.11.89 f.eks. vedtar å slå sammen det daværende SU og NSU-Tromsø til ett organ; SU, da lurer man, litt uhyttdelig, på om det ikke lenger er sosialistisk å fylle to utvalg. Hovedallmøtene takler sosialistpampene ofte selv om ikke flertallet er deres venner og medløpere.

Akkurat «sammenslåingssaken» førte antakelig til reduksjon av Tromsøstu-

dentenes totale utgifter til avlønning av «sine talsmenn» belastningen på den enkelte av de ca. 8 representantene blir selvfølgelig større nå da det blir «mer å gjøre», derfor går naturlig nok også lønna opp. Hvorvidt deres totalbudsjett går opp eller ned etter sammenslåingen vites ikke, men det ligger fortsatt bare på noen hundre tusener. Administrasjonsutgifter, reiser og slikt krever selvsagt sitt i et viktig organ som dette «Studentenes talerør»; man skal jo forsvare studentenes interesser.

Hva er studentenes interesser?

Etter Tromsø-definisjonen er det de saker HAM-aktivistene til enhver tid brenner for, eller godtar at SU-erne brenner for. En av dem er den nevnte boikotten av velferdsloven og urnevalg. En annen er boikott av Total-og Shell-penger. Hvh. til stipender, og studenthybler for Finnmarkinger. -Så om du ikke skulle vite det, er vi flinke til å boikotte her i Tromsø. Dillemmaet er etter manges syn selvfølgelig at med representativt studentdemokrati i Tromsø ville vel lite være igjen av den kampgruppe vi «skulle» representere.

Jan Martin Solstad

På studietur i USA

Sommeren 1989 deltok seks hovedfagsstudenter fra Seksjon for Datafag på IMR på en sommerskole i USA. I det følgende fortelles hvorfor vi reiste, hvor vi var og hva vi gjorde.

Hvem-hva-hvorfor?

Sommeren 1989 arrangerte distribuert system-miljøet på Seksjon for Datafag en sommerskole i distribuerte systemer i Tromsø. Arrangementet, ARCTIC'88, samlet 8 forelesere og 130 deltakere fra hele verden, og var en stor suksess. Foreleserne på ARCTIC'88 fant at de hadde fått så mye ut av å delta at de ønsket å kjøre samme opplegget en gang til. Dette ble realisert som Fingerlakes'89, arrangert sommeren 89 på Cornell University, New York State i USA.

Hovedfagsstudentene på Seksjon for Datafag med oppgaver innenfor distribuerte systemer deltok aktivt i arbeidet med å arrangere ARCTIC'88. Dette gjorde at de ikke kunne delta på alle forelesningene de ønsket, så da det ble klart at en oppfølger ville bli arrangert, var det straks stemning for å delta der. Initiativet fikk støtte fra Seksjonen, som så muligheten for å følge opp og bygge ut de kontaktene som ble etablert i og med ARCTIC'88.

Forarbeid

Nå er det ikke uten videre lett å finne penger til en USA tur i en slunken studentøkonomi, slik at det måtte legges ned mye arbeid i å skaffe midler, i tillegg til reisemidler fra UiTø for at turen skulle kunne gjennomføres. Et langt skritt på veien kom vi da

goodwillen som ble opparbeidet i forbindelse med ARCTIC'88 ga seg utslag i at arrangørene av Fingerlakes'89 tildelte alle Tromsø-studentene stipend. Dette stipendet dekket størstedelen av deltakeravgiften, og restbeløpet slo TRACE-prosjektet på Seksjon for Datafag til og dekket (TRACE er et grunnforskningsprosjekt innenfor distribuerte systemer).

Imidlertid lå egenandelen fremdeles over smertegrensen for flere. Som det tør være kjent er det trange tider i Nord-Norsk næringsliv. Tross dette så flere bedrifter og forskningsinstitusjoner i Tromsø med interesse innenfor datafag seg istand til å støtte turen, og til slutt var det nok til at alle hovedfagsstudentene som var interessert kunne reise. Uten denne støtten hadde ikke turen latt seg gjennomføre.

Ut i den store verden

Om morgenen lørdag 8 juli var alt klappet og klart, og vi dro fra Oslo med kurs over dammen med friskt mot, til tross for at befrakter var Pan Am.

Vi hadde registrert endel skremsels-historier om Norges profil i USA, f.eks. oppfatningen at Norge er hovedstaden i Sverige.

Det var derfor morsomt å oppdage at sjåføren som kjørte oss fra flyplassen og inn til selve New York nettopp hadde vært i Norge, og der bl.a. hadde besøkt Munch-museet. Så akkurat dette er kanskje i ferd med å bedre seg?

På grunn av flyforbindelsen måtte vi tilbringe ca. et døgn i New York. Vi prøvde å utnytte den tiden som best vi kunne, og fikk i alle fall med

Fornøyde turdeltakere f.v.: Asbjørn Sætran, Arne Munch-Ellingsen, Tatjana Burkow, Svein-Arne Brygfjell, Lars Kristian Vognild og Ståle Schwencke.

oss Empire State Building og et utvalg streetør og avenyer. Ut i fra det vi rakk over kunne vi slå fast at New York var hektisk, skitten og bråket, og at den dessuten så ut til å inneholde alt hva en forbruker kan begjære.

På grunn av varmen ble det etter hvert påkrevd med væskekompensasjon, og med dette for øye inntok vi en bar i nærheten av Broadway. Dessverre oppstod det en splittelse i gruppen da vi skulle vende tilbake til hotellet, noe som resulterte i at et av ekspedisjonsmedlemmene gikk seg bort. New York er under normale omstendigheter ikke stedet å gå seg bort, og når man i tillegg har forverret oddene ved å velge hotell i et lugubert strøk kan man regne med litt av hvert. Litt av hvert i dette tilfellet innebar to ran, det siste med tap av skoene etter at klokke og penger var gått med i det første. Ransofferet uttalte ved gjenforeningen med ekspedisjonen at barfotvandring på asfalt og overnatting på busstasjoner i New York ikke var å anbefale.

Cornell University

Søndag kveld var vi endelig framme i Ithaca, New York State, hvor Cornell University ligger. Ithaca er en by på ca. 50.000 innbyggere som ligger i det nordvestlige hjørnet av N.Y.S., på bredden av en av de fem sjøer som sammen kalles Fingerlakes. Hvis man ser på kartet forstår man hvorfor. Fem sjøer ved siden av hverandre så velordnet at man kan lure på om en ingeniør har vært på ferde.

Cornell University ble grunnlagt i 1868, og har melleom 18 og 19.000 studenter. Det undervises innenfor de fleste fagområder, og universitetet har ry som et av USA's beste («Ivy League»). Som mange universiteter i USA er Cornell University privat, og det er derfor dyrt å studere der. Bare for undervisningen må en student betale omkring 90.000 norske kroner pr. år. På hovedfagsnivå har de fleste innenfor computer science stipend som dekker dette.

Fingerlakes'89

Selve kurset Fingerlakes'89 gikk

over 10 dager, fra 10. til 20. juli. Det ble forelest om 20 forskjellige emner av 11 forelesere. 1 fra Nederland, 2 fra Storbritannia og resten fra USA. Antall deltakere var 102, med stor geografisk spredning.

Av europeere var Norge, Danmark, Finland, Nederland, Frankrike, Storbritannia, Irland og Sveits representert. Av verden for øvrig utenomm USA var Canada, Korea og India representert. Til forskjell fra ARCTIC'88 var en stor del av deltakerne fra industrien. Dette er et klart signal om at de problemstillingene som ble behandlet på kurset er i ferd med å bevege seg ut av universitetene og forskningsinstitusjonene, og finne sin anvendelse i kommersielle produkter.

Når det gjelder det faglige innholdet vil det kanskje ikke være så interessant for så mange å høre om det, spesielt interesserte kan ta kontakt med artikkelforfatteren. Det er nemlig utarbeidet en rapport som man kan få en kopi av. Det faglige utbyttet for oss fra Tromsø kan oppsummeres med at det alt i alt var bra. De fleste fikk både utvidet sin faglige horisont og knyttet kontakter som kan bli nyttige i det videre studiet. Spesielt det siste er viktig for dem som har tenkt å jobbe videre med denne fagretningen etter hovedfag.

Som sluttord vil vi oppfordre alle som har muligheten til det, om å prøve å få med seg en sommerskole eller et kurs av Fingerlake-typen i løpet av studiet. Det faglige og sosiale utbyttet oppveier flere ganger den tiden som går med til å forberede og gjennomføre deltakelsen.

Asbjørn Sætran, des. 89

Nye regler for helsefondet

Fra 1. januar 1990 gjelder nye regler for Helsefondet. Alle studenter som har studiet som hovedbeskjeftigelse kan få refundert helsemessige utgifter OVER KR 1.500,- i kalenderåret.

Utgifter som dekkes: Tannbehandling, Brilller ELLER kontaktlinser, Behandling hos fysioterapeut og kiropraktor, Behandling for tale- og hørselsvansker, Ekstra hjemreise ved sykdom og andre særlige tilfeller, Ekstraordinære utgifter ved midlertidig sykdom og uførhet, f.eks. til transport mellom bopel og studiested, Medisiner på kvit resept, Egenandel for medisiner på blå resept; behandling hos lege og spesialist (også psykiater); røntgen og poliklinisk behandling; tekniske hjelpemidler; reiseutgifter ved behandling, Andre særlige tilfeller.

Tannbehandling

Studenter som fyller 20 år i kalenderåret, må benytte den offentlige tannhelsetjenesten for å få støtte fra Helsefondet. Tannhelsetjenesten gir 75% moderasjon til ungdom under 20 år.

Brilller og kontaktlinser

Støtte gis ENTEN til brilller ELLER kontaktlinser i løpet av ett kalende

år. Ved spesielle behov kan det gis støtte ut over denne hovedregelen.

Slik søker du

Søknadsskjema fås i Studentsamskipnaden, i Studieavd., i brosjyrehyller v/FMR og IBG samt i Studiedm./Fag.med.

Utgiftene må dokumenteres ved regning eller kvitering. Utbetaling av støtte skjer fortløpende.

Informasjon

Reglement for Helsefondet finnes på baksiden av søknadsskjemaene. Nærmere opplysninger fås hos Studentsamskipnaden -tlf 75 025

NB! Dette er ei prøveordning for 1990. Dety kan derfor komme endringer i reglene i løpet av året. Utgifter til behandling hos psykolog hører ikke inn under Helsefondet. Slike utgifter dekkes over kr 100,- pr. kalenderår.

Ann Torunn Olsen
Sosialkonsulent

Nye medarbeidere

Utropia trenger flere medarbeidere. Er du interessert i avisarbeid og det som skjer rundt deg på Universitetet? Da er studentavisa tingen for deg! Miljøet i avisa er meget godt. Du finner oss i vandrehallen, Institutt for Samfunnsvitenskap.

Utropia

Bomskudd!

Tor Ødegård foreslo i siste nummer av Utropia å melde Norsk Studentunion inn i LO. Bakgrunnen for forslaget var at studentene og NSU har blitt forbigått gang på gang når pengene deles ut. Jeg er helt enig i at vi, som studenter og studenttil-

Innenfor NSU har diskusjonen om samarbeid/sammenslåing med andre organisasjoner foregått i lengere tid. Vi har et problemfylt område som skaper mye splid. Tor Ødegård ser også ut til å være klar over dette selv om innlegget ellers tyder på manglende innsikt. Han la fram tre forutsetninger for en innmelding av NSU inn i LO som helt klart ikke holder, og videre hoppet ødegård lett over store problemer.

For å begynne med det første først: «På den ene sida må LO åpne døra». Dette har til en viss grad skjedd. For 200 kroner kan studentene melde seg inn. Dette medlemskapet virker på liknende måte som mange andre organisasjoner har. For eksempel Akademikernes Fellesorganisasjon. Som arbeidende medlem med lønn må man betale 1% av bruttolønn. Med en lav lønn betaler man over 1000 kronexr. NSU har nå 55.000 medlemmer. Sett at disse valgte å bli studentmedlemmer i LO til 200 kroner året. Da vil LO ha et inntektstap på disse medlemmene på minimum 44 millioner i året. LO har vel også en grense for sin solidaritet.

«NSU må være villig til å gå inn i LO.» Vi har i dag et kollektivt medlemskap i NSU. Med kollektivt medlemskap i LO vil man i beste fall regne med en semesteravgift på over 400 kroner mot 280 kroner i

litsvalgte, er nødt til å se etter alternative framgangsmåter, men å melde NSU inn i en særorganisasjon er et helt klart bomskudd. Vi er nødt til å forholde oss til virkeligheten.

dag. For at studentene skal gå med på det må man være sikker på at man får resultater. Som studentmedlem i LO er man uten stemmerett. Altså uten reell innflytelse.

«Det er en forutsetning at studentene kan samles over de politiske skillelinjene.» Å samle studentene over de politiske skillelinjene jobbes det hele tiden med i NSU. Å få samlet hele NSU til å gå inn i LO vil være en oppgave som er umulig. NSU sin medlemsmasse strekker seg fra ytterste venstre til ytterste høyre. Flere grupperinger har stilt seg avvisende til samarbeid med andre organisasjoner. Splitter man opp NSU i flere mindre studentorganisasjoner vil vi stå svakere overfor myndighetene.

Nå håper jeg ikke noen tror at diskusjonen med dette er avfeid, for det er den ikke. Mange studenter jobber deltid av og til så mye at det er et særsmål om hvorvidt man kan snakke om deltidstudierende. Disse vil tjene på å organisere seg to plasser, på arbeidsplassen og i NSU. Tor Ødegård påpekte at NSU ikke hadde mål som kom i konflikt med andre organisasjoner. Jeg vil faktisk snu på det å si at NSU og for eksempel LO har mange av de samme målene og interessene. Jeg kan nevne lavere rente på studielån, bedre tilbakebetalingsordninger, bedre barnehagedekning, lavere rente i husbanken og ordningene som gjør

det lettere å etablere seg. Formalisert samarbeid mellom NSU og arbeidstakerorganisasjoner har eksistert lenge, men har i alt for liten grad blitt brukt. I min tid som studentpolitiker har det faktisk bare skjedd en gang, og det var under studiefinansieringsaksjonen i fjor høst. I tillegg til å aksjonere i lag må vi være flinkere til å utveksle informasjon. LO's frieri overfor studentene i fjor vår viste en skremmende mangel av kunnskap om studentenes interesser. Blant annet et forbrukslån på 15.7% effektiv rente mot kausjonist. Hva som var ment med tilbudet vet ikke jeg, men jeg håper ikke det var en eller annen form for forbedring av studiefinansieringen.

LO er Norges mektigste organisasjon og har uten tvil stor innflytelse. Det å få innflytelse innenfor LO er sikkert svært vanskelig. Mange av oss som studerer vil senere havne i arbeid der det vil være naturlig å bli medlem i LO. LO har vist at de er interessert i å fange opp studenter som medlemmer. Et slikt medlemskap er en privatsak og det har etter min mening ikke NSU noe med. Min konklusjon blir et tettere samarbeid med andre organisasjoner og ingen kollektiv innmeldelse i LO.

Espen Kristensen
Nestleder i Studentutvalget

Ti ord

-Mitt navn er Minus. Helt siden jeg ble født har jeg vært den fødte kunstner. Alle glasskuler forteller om det. Som en av jordens få urkunstnere, med en eksplosiv kreativitet og en til tider manisk skapertrang, er mitt program å forakte håndverket. Det kan høres merkelig ut, for vanlige stakkarslige kunstnersjeler, som det finnes alt for mange av i akademiene. Utklekkede og utplukkede påske-egg som ikke engang er verdt innpakningen. Vasstrukne karrierister med statlige stipend. Og hva med alle musikerne. Fiolinister med små sarte pikefingre som på sitt fjollete vis lirker på sine strenger.

Jeg forakter flisespikkeriet, kompetansen og alt dens vesen. Profesjonalisme og fiktiv dyktighet. Verdiløst som et eksamenspapir. Mitt kunstneriske paradigme skiller seg på alle måter fra disse finpenslende, velstrøkne menneskenes. Jeg pensler med fem grove strøk. Det er mitt språk. Det er alt jeg trenger for å kommunisere, for å gjøre meg forstått. Fem grove strøk med penselen. Dialogen mellom meg og omverdenen vil umiddelbart være etablert.

Også i litteraturen finnes håndverkernes latterlige pinsetarbeid. Ordene måles og veies, setninger files og slipes. Også her skal det kunstneriske uttrykket -språket -perfeksjoneres. De har ikke engang forstått at man er avhengig av dette språket for å uttrykke de krefter man bærer i seg, og de lidelser som plager en. Hva blir da kunsten sittende igjen med foruten Svarteper? Under hvilke omstendigheter skal dette kunne forestille en kunstners livsverk?

Den kunstneriske teknikk -uttrykkets verktøy, er meg absolutt uinteressant. Det er kunsten selv som teller, de indre spenningene. Derfor må kunsten holdes ren for utenforliggende forhold. Uttrykket må fris fra teknokratenes vold.

Jeg trenger bare ti ord for å kommunisere med omverdenen.

Ti ord. -joachim

Månedens fotograf på baksida er Mari-Mette Graff.

— Kom til oss

Stig Brun, Marit Fosen og Anne Bruvold ønsker seg flere venner. Ikke for sin egen del, men fordi de sitter i arbeidsutvalget i den ny-startede Venneforeninga for utenlandsstudenter. Venneforeninga hjelper utenlandsstudenter til å bli kjent i det norske samfunnet.

Av Asle Rønning og Oddgeir Sagerup (Foto)

Tidligere ble ordninga med vennekontakter organisert av sosialkonsulenten for utenlandsstudenter. Nå har vennekontaktene tatt initiativet til å administrere seg selv. Venneforeninga skal samarbeide med Foreign Students Union og hele det utenlandske miljøet i Tromsø.

-Jeg tror dette blir en bedre ordning. Studentene selv har bedre kontakter og bedre forutsetninger for å få med nye vennekontakter enn vi på studieavdelinga, sier sosialkonsulent for utenlandsstudenter, Anne Marie Hektoen.

-Vennekontaktene får også noe igjen. Vi håper at den nye ordninga vil gi bedre kontakt med hele det internasjonale miljøet i Tromsø, ikke bare med den enkelte utenlandsstudent. Å være vennekontakt kan være en enestående sjanse til å lære om en annen kultur, understreker Hektoen.

De som vil bli med i foreninga kan kontakte Anne Bruvold på Nordlysobservatoriet eller sosialkonsulent Hektoen.

Støttekontakt

Mann, 41 år,
ønsker støttekontakt til sosialt
samvær noen timer hver uke.

For nærmere informasjon, ta kontakt med sosialkonsulent Ann Torunn Olsen.

Tlf: 75 025

Hjelp til dataopplæring

Student som har erfaring med programpakke på PC søkes av voksen person til dataopplæring.

Er du interessert, så ring sosialkonsulent Ann Torunn Olsen

Tlf: 75 025

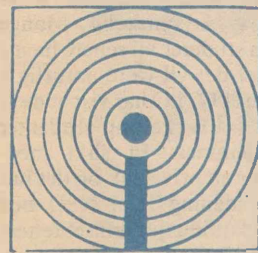
Lillebror

Ungdommens Hus

Bøker

Independent musikk
Alternative tidsskrifter

Åpent på hverdager fra 14-18
og på lørdager fra 12-16.

STUDENT RADIOEN

TROMSØ FM 105.6

Studentradioen i Tromsø, Kjærbygget, Strandgata 5/7, 9000 TROMSØ Telefon : 57 388

PROGRAM TILBUD

Morrasending:
Man.-fre. Kl. 07.30-10.00
Ettermiddagsendinger:
Man.-fre. Kl. 15.00-16.00
Mandag Kl. 17.30-19.00
Lørdag Kl. 13.30-15.00
Søndag Kl. 14.00-16.00
Søndag Kl. 16.00-17.00

Kveldssendinger:
Mandag Kl. 22.00-22.30
Tirsdag Kl. 22.00-23.00
Onsdag Kl. 22.00-23.00
Torsdag Kl. 22.00-23.00
Kl. 22.30-23.30
Kl. 23.30-24.00
Kl. 00.00-02.00
Fredag Kl. 19.30-21.00
Lørdag Kl. 17.30-19.00
Søndag Kl. 18.00-19.00

MORRAKVITTER

GOD ETTERMIDDAG
PLATESPEILET (GAMMELPOP)
KULTURSENDING
MUSIKKMAKSIMUM
KLASSISKE TONER

STUDENTHJØRNET
TROPICAL EKSTRAVAGANSA
OASEN. Kulturmagasin.
FILMKLUBB HALVTIME
JAZZFORUM
PLATENYTT
NATTSENDING
BEAT-SERVICE
TUNE-IN HARD ROCK RADIO
SØNDAGS ÅPENT